

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Praha, 2017

Iva Bartoschová

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění
Kontrabas

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KONTRABASOVÁ SKUPINA ČESKÉ FILHARMONIE

Iva Bartoschová

Vedoucí práce: doc. Radomír Žalud

Oponent práce: prof. Jiří Hudec

Datum obhajoby:

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2017

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Art of Music

Double Bass

BACHELOR'S THESIS

**DOUBLE BASS SECTION
OF
THE CZECH PHILHARMONIC**

Iva Bartoschová

Thesis advisor: doc. Radomír Žalud

Examiner: prof. Jiří Hudec

Date of thesis defense:

Academic title granted: BcA.

Prague, 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Kontrabasová skupina České filharmonie

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

ABSTRAKT: Tato bakalářská práce představuje osobnosti, které prošly kontrabasovou skupinou od vzniku České filharmonie až po současnost. Jedná se o vůbec první ucelený seznam členů kontrabasové skupiny. Vyzdvihuje ty z nich, jejichž činnost, a to nejen pedagogická, ovlivnila nastupující generace nejvíce. Zároveň představuje členy kontrabasové skupiny, kteří v České filharmonii působí dnes.

Klíčová slova

Česká filharmonie, kontrabas, František Pošta, prof. Jiří Hudec, Národní divadlo, Zdeněk Benda st.

ABSTRACT: This thesis introduces personalities that have been playing in the double bass section of the Czech Philharmonic since it has been founded. This is the first comprehensive list of the double bass section members. It highlights those whose activity, not only pedagogical, has influenced the upcoming generation the most. At the same time, it presents members of the double bass group, who are playing in the Czech Philharmonic these days.

Key words

Czech Philharmonic, double bass, Franišek Pošta, prof Jiří Hudec, National Theatre, Zdeněk Benda sen.

Poděkování

Za pomoc při tvorbě této práce děkuji Pavlíně Landové a Prokopu Tomkovi z Archivu České filharmonie, Janu Machatovi z České filharmonie, všem současným členům kontrabasové skupiny a Vítu Machovi za poskytnuté rozhovory. Děkuji rodině za podporu a svému vedoucímu práce doc. Radomíru Žaludovi za vedení.

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Stručné dějiny České filharmonie	2
3. Kontrabasisté v České filharmonii od jejího vzniku	6
3.1 Členové orchestru Národního divadla v roce 1896	7
3.2 Program z 2. února 1909	7
3.3 Program v sezóně 1928/1929.....	8
3.4 Program ze sezóny 1929/1930	9
3.5 Osobní složky, seznamy zaměstnanců v kádrových složkách	9
4. František Černý	13
5. Karel Šejna	14
6. František Hertl	15
7. František Pošta	17
7.1 František Pošta v kádrových spisech	18
8. Zdeněk Benda st.	21
9. prof. Jiří Hudec	22
10. Petr Ries	25
11. Pavel Nejtek	27
12. Zdeněk Benda ml.....	30
13. Jaromír Černík	31
14. Jiří Valenta	33
15. Martin Hilský	35
16. Roman Koudelka	37
17. Ondřej Balcar	39
18. Jiří Vopálka	41

19. Vít Mach	42
20. Závěr	43
Prameny a literatura	44
Přílohy	46

1. Úvod

Již jako student Pražské konzervatoře jsem si byla vědoma odkazu české kontrabasové školy, tradice, která ji provází a je představována legendárními pedagogy a zároveň členy České filharmonie. Dva roky absolvované v orchestrální akademii kontrabasové skupiny České filharmonie mě v tomto vědomí ještě více utvrdily.

Jelikož jsem nikde nemohla nalézt ucelenou publikaci, kde bych našla informace o této skupině, rozhodla jsem se, že o ní napíšu svou bakalářskou práci. Chci zjistit, kdo byli lidé, kteří skupinu tvořili od vzniku České filharmonie, jaké byly jejich osudy a zda byli absolventy konzervatoře v Praze. Dosud se tímto tématem nikdo nezabýval, a není tedy na co navázat. Bez problémů se dají dohledat faktické informace o kapacitách kontrabasové hry jako byli František Pošta, Zdeněk Benda st., František Hertl a František Černý, ale o ostatních, kteří skupinu tvořili s nimi, toho mnoho nevíme. Při bádání v Archivu České filharmonie, Archivu Národního divadla, Archivu Pražské konzervatoře a konečně v Národním archivu jsem odpovědi na část z mých otázek našla.

Neméně zajímaví jsou však současní členové kontrabasové skupiny a pokládám za důležité zaznamenat i jejich cestu ke kontrabasu a do České filharmonie. Jsou to výrazné osobnosti se širokým záběrem, jenž často překračují hranice hraní na kontrabas v předním českém orchestru.

2. Stručné dějiny České filharmonie

Pro lepší pochopení důvodu vzniku České filharmonie a ve snaze nalézt v podrobnějším spisu informace o kontrabasové skupině, přečetla jsem publikaci J. Bolešky (Boleška, 1906), která velmi podrobně popisuje prvních deset let orchestru. Z ní pak vychází i Richard Veselý (Veselý, 1935), ale popisuje ještě následující etapy až k době Talichově. V moderních dějinách mi pomohla publikace Yvety Kolářkové a kol. 100 plus 10 (Kolářková a kol., 2006).

Česká filharmonie není následovníkem tradice dvorních reprezentativních kapel bohatých šlechticů jako většina orchestrů v Evropě nýbrž výsledkem obrovského úsilí a vůle svých členů samotných. Vznik České filharmonie koresponduje s životem v Čechách za Rakouska-Uherska a národním cítěním devatenáctého století.

V devatenáctém století se český kulturní život teprve emancipoval. Umělecký život v Praze se tříštil mezi společnost českou a německou a Praha jako taková nebyla protěžována jako hlavní město. Češi si museli své divadlo prakticky vybojovat a stejně tak začaly i iniciativy konání českých koncertů.

O počátky českého hudebního života se významně zasadil Bedřich Smetana svým působením ve spolcích Hlahol a Umělecká beseda. Uskutečnění orchestrálních koncertů bylo velmi náročné už z důvodu velkého vytížení divadelních orchestrů (jak orchestru německého divadla, tak Prozatímního, poté i Národního). Před snahami Bedřicha Smetany byla u nás četnost orchestrálních koncertů řídká a znalost tehdy moderních děl velmi chabá. Provedení některé z Beethovenových symfonií bylo událostí, moderní díla Berlioze, Liszta a Brahmsa byla téměř neznámá. Dvořák byl hrán za hranicemi, u nás vyjma svých nejpopulárnějších děl, například Slovanských tanců, nebyl ani dobře znám.

Bedřich Smetana sdružil hráče z německého i Prozatímního divadla do spolku "Filharmonie" a pořádal ročně čtyři až šest koncertů. Spolek však přestal fungovat brzy po Smetanově ohluchnutí.

Po vzniku Národního divadla v roce 1883 se hudební nakladatel Velebín Urbánek zasadil o vznik tzv. "populárních koncertů" v neděli odpoledne. Vstupné bylo nízké a koncerty tudíž byly navštěvované širšími vrstvami (na orchestrální

produkcí v rámci těchto však zbyla jen asi třetina). Orchester německého divadla v roce 1887 založil řadu čtyř filharmonických koncertů ročně, vznikl výroční Slovanský koncert (byla hrána díla výlučně slovanská) a orchestr Pražské konzervatoře pořádal ročně tři až čtyři koncerty. Dohromady se hrálo asi jen deset koncertů symfonických ročně a obecenstvo nebylo stálé. Slovanské koncerty Němci ne navštěvovali, stejně jako čeští posluchači ignorovali koncerty pořádané Němci. Výše uvedené ukazuje, že koncertní život u nás velmi zaostával za zbytkem západní Evropy.

V hudební inteligenci narůstala ke konci 19. století potřeba českých symfonických koncertů a hlad po dílech čím dál věhlasnějšího Antonína Dvořáka, Bedřicha Smetany ale třeba i oblíbeného Zdeňka Fibicha byl stále větší. Bezprostředním impulzem vzniku České filharmonie byla stávka orchestru Národního divadla vedená v historických pramenech často zmiňovaným houslistou Aloisem Palečkem. Orchester chtěl docílit vyšších platů a penzijního spolku. Už tehdy se zrodila myšlenka založit spolek vlastní a pořádat koncerty.

Spolek pojmenovaný "Česká filharmonie - Spolek ku povznesení hudebního umění v Praze jakož i spolku penzijního členů orchestru Národního divadla, jejich vdov a sirotek" zahájil svou činnost koncertem v Rudolfinu 4. ledna 1896. Fungoval do 12. března 1921 kdy svou činnost ukončil. Zmíněný koncert 4. ledna 1896 je považován za den zrození České filharmonie. První koncert zařídil sám Antonín Dvořák a to jak skladbami, tak dirigentským výkonem. Jeho jméno zaručovalo nejvyšší serióznost celého projektu.

V průběhu času se za dirigentským pultem kromě Antonína Dvořáka vystřídal kapelník Národního divadla Adolf Čech a Mořic Anger, první zahraniční dirigent Vasilij Ivanovič Safonov, velmi oblíbení mladí Oskar Nedbal a Karel Kovařovic, tou dobou šéfdirigent orchestru Národního divadla.

Neshody s Karlem Kovařovicem vedly v roce 1901 ke stávce orchestru Národního divadla a osamostatnění orchestru České filharmonie. Kovařovic jednoduše stávkující vyměnil. Již samostatnou Českou filharmonii vedl první šéfdirigent Ludvík Vítězslav Čelanský a další po něm v roce 1902 šéfdirigent Vilém Zemánek. Českou filharmonii v raných letech existence po osamostatnění od Národního divadla provázela finanční svízele. Mecenáši se nehrnuli, nepravidelná vydatná pomoc přicházela například od jedinců, kteří pro myšlenku České filharmoni-

nie zahořeli, například od světově známého houslového virtuosa - Jana Kubelíka, jehož orchestr doprovázel na turné po Anglii.

Vilém Zemánek přinesl orchestru stabilitu, pozvedl jeho uměleckou a repertoárovou úroveň, zejména pak orchestru pomohlo, že měl jednoho dirigenta a stálé vedení. Zemánek stál v čele orchestru do roku 1918.

Od roku 1919 do roku 1941 vedl Českou filharmonii Václav Talich. Vysokou laťku umělecké kvality, kterou nasadil orchestr Národního divadla pod vedením Kovařovicovým musel Václav Talich dorovnat poctivou a neúnavnou prací s hudebníky, rozšířil orchestr, u kontrabasů na 6 ze 4 (Veselý, 1935) a repertoárovou znalost orchestru. Funkci druhého dirigenta zastal František Stupka. Ten se ujal hlavně vedení populárních koncertů (například na Žofíně). Česká filharmonie pod Talichovým vedením získala technickou jistotu, repertoár zahrnoval české a světové velikány, ovšem i velmi moderní skladatele, například Richarda Strausse, Gustava Mahlera a jiné.

Obdobím německé okupace orchestr provedl mladý Rafael Kubelík, nastoupivší roku 1942. Zestátněním České filharmonie prostřednictvím dekretů prezidenta Edvarda Beneše skončily boje o zajištění tělesa. Šéfdirigent byl především uměleckým tvůrcem, organizační starosti připadly managementu orchestru.

Emigrací Rafaela Kubelíka v roce 1948 přišel orchestr o vynikajícího uměleckého vedoucího, nahrazen byl na jednu sezónu tehdy ještě nezkušeným Václavem Neumannem.

Jmenováním Karla Ančerla roku 1950 nastalo období stability, vysoké umělecké úrovně a především pak světového renomé.

Karel Ančerl byl druhým skvělým šéfdirigentem České filharmonie, jenž své působení v Čechách ukončil emigrací, a proto roku 1968 nastupuje do vedení orchestru Václav Neumann. Umělecká stabilita orchestru pod jeho taktovkou vydržela až do dalších přelomových událostí 1989-1990.

Dlouhé stabilní etapy Ančerlovy a Neumannovy vystřídalo rušné období a změny. Uskutečnila se nákladná rekonstrukce domovského sídla České filharmonie.

nie Rudolfinu. Na postu šéfdirigenta se vystřídali Jiří Bělohlávek, Gerd Albrecht a Vladimír Ashkenazy.

Od roku 2003 zastal funkci šéfdirigenta Zdeněk Mácal, po něm v roce 2009 Elijahu Inbal a od roku 2012 je v čele České filharmonie opět Jiří Bělohlávek.

Spolu s Jiřím Bělohlávkem přišlo do České filharmonie i nové vedení, které je otevřené dialogu s hráči a výrazně napomohlo našemu přednímu orchestru v rozletu. Hudebníkům se velmi zlepšily podmínky. Shodou okolností také přišlo mnoho nových, flexibilních a skvělých hudebníků, jež se dostávají do povědomí širší veřejnosti. Management České filharmonie se přizpůsobil potřebám dnešní doby, jak v oblasti reklamy, tak v oblasti sponzorů, koncertní sezóny jsou bezmála vyprodány a hráči mají možnost hrát na vyjímečné nástroje. S orchestrem spolupracují dirigenti a sólisté světových jmen a o koncerty České filharmonie je zájem i mezi mladšími posluchači. To vše dohromady způsobuje hmatatelnou renesanci vážné hudby obecně, a muzikanti jsou hrdí na svoji profesi. Pozitivním dopadem na ostatní tělesa v Praze je, že i tam je cítit posun k lepším zítřkům.

3. Kontrabasisté v České filharmonii od jejího vzniku

V raných začátcích orchestru vycházím z knihy J. Bolešky Česká filharmonie 1896 - 1906 (Boleška, 1906). Boleška píše, že činným členem spolku České filharmonie se mohl stát pouze člen orchestru ND a nově příchozím bylo uloženo za povinnost do spolku přistoupit. Zavázali se též k tomu hrát filharmonické koncerty bez nároku na honorář. Přestože nemáme seznam hudebníků, kteří hráli zahajovací koncert České filharmonie 4. ledna 1896, víme, že byli členy orchestru Národního divadla, a jsou tudíž uvedeni v seznamech všech zaměstnanců v rámci každoročně vydávaných Divadelních kalendářů. Dá se tedy předpokládat, že kontrabasová skupina uvedená v Divadelním kalendáři v roce 1896 byla přítomna na zahajovacím koncertě.

Kdo přesně byl členem kontrabasové skupiny po distancování od divadla a osamostatnění České filharmonie v roce 1901 se mi v archivech dohledat nepodařilo. Občasným vodítkem byly sporadicky vyskytující se seznamy členů orchestru připojené k programu koncertů v roce 1909 a pak sezónách 1928/1929 a 1929/1930. Jedná se však pouze o tři seznamy členů, kteří hráli daný koncert.

V průběhu první poloviny dvacátého století jsou kromě zmíněných třech seznamů směrodatnými dokumenty osobní složky, které bohužel také nejsou úplné. Mapují personální obsazení filharmonie zhruba od 30. let do 60. let dvacátého století. Součástí těchto osobních spisů jsou mnohdy i dopisy s vedením orchestru, či jiné administrativní záležitosti, které nám dávají i více informací o tom kterém členu, než pouze datum narození.

Ke svému sedmdesátiletému jubileu vydala Česká filharmonie brožuru se jmény a fotografiemi všech tehdejších členů orchestru, což poskytlo důležitý materiál a odrazový můstek, který spojuje dnešní kontrabasovou skupinu s předchozí generací kontrabasistů v Čf.

Vzhledem k provázanosti České filharmonie s Pražskou (dříve Státní) konzervatoří ať už prostřednictvím dějin naší země, profesorů konzervatoře působících v Čf, metodiky české kontrabasové školy a i Prahou jako centrem kulturního života v Čechách jsem se snažila zjistit, zda jsou kontrabasisté v České filharmonii absolventy na Pražské konzervatoři. Často to byla jediná informace, kterou k daným jménům bylo možno připojit.

Níže tedy uvádím jména kontrabasistů a k jejich jménům dohledané informace.

3.1 Členové orchestru Národního divadla v roce 1896

- František Černý¹
- Jan Komers - absolvoval Pražskou konzervatoř v roce 1858²
- Antonín Slabihoudek
- František Brejcha - absolvoval Pražskou konzervatoř v roce 1891³
- Jan Ludvík - absolvoval Pražskou konzervatoř roku 1888⁴

3.2 Program z 2. února 1909

- Antonín Čejka - absolvoval Pražskou konzervatoř 1885⁵
- Raimund Otáhal - absolvoval Pražskou konzervatoř v roce 1891⁶, v programu označen jako člen Národního divadla
- Rudolf Kocourek - absolvoval Pražskou konzervatoř 1900⁷
- F. Fiala
- Mužík

¹ viz strana 13, kapitola František Černý

² Archiv Pražské konzervatoře (Warnecke, 1909)

³ Archiv Pražské konzervatoře (Warnecke, 1909)

⁴ Friedrich Warnecke, Ad Infinitum - Der Kontrabass, Hamburg 1909: jako absolvent 1888 uveden Fr. Ludovik. Vzhledem k chybám a přepisování českých jmen do němčiny, je možné, že je zmiňována jedna a táž osoba

⁵ Archiv Pražské konzervatoře (Warnecke, 1909)

⁶ Archiv Pražské konzervatoře (Warnecke, 1909)

⁷ Archiv Pražské konzervatoře (Warnecke, 1909)

- Jakl

3.3 Program v sezóně 1928/1929

- Karel Paul⁸ - narodil se 4. 12. 1888. Absolvoval Pražskou konzervatoř v roce 1903⁹, 1. září 1903 do ČF nastoupil. Z bádání Jana Machata víme, že byl od roku 1914 do roku 1927 vedoucím skupiny. V roce 1942 byl předčasně penzionován kvůli židovskému původu manželky. Tím se dostal do svízelné finanční situace. Trpěl silným revmatismem a manželka se léčila z rakoviny prsu. Vedení České filharmonie pak napsalo přímluvu na ministerstvo, aby mu byla zvýšena penze udělením titulu profesora České filharmonie (ojedinělý titul, pravděpodobně účelově vymyšlený k jednorázové pomoci panu Paulovi). Následně obdržel dar za dlouholetou činnost v České filharmonii. Později byl povoláván k výpomocím (mimo jiné i za Rudolfa Trollera). Zemřel 5. ledna 1960.

- Karel Šejna¹⁰

- Jindřich Vodvářka¹¹ - narodil se 14. listopadu 1878 v Blatné, absolvoval Pražskou konzervatoř v roce 1899¹², do České filharmonie nastoupil 1. října 1915. O pětadvacet let později byl penzionován, roku 1938 nebylo vyhověno jeho žádosti zůstat a bylo mu doporučeno, aby se nechal přeložit do výslužby. Přesto byl v roce 1948 povolán místo soudruha Františka Fišera jako výpomoc.

- Arnošt Pikardt

- Soběslav Stallich - absolvoval konzervatoř v Praze v roce 1920¹³

- Antotnín Pletánek¹⁴ - narodil se 19. prosince 1898. Do České filharmonie nastoupil 1. října 1924 do kontrabasové skupiny. V roce 1930 po rozmluvě s šéf-

⁸ Archiv České filharmonie, Osobní složky

⁹ Archiv Pražské konzervatoře (Warnecke, 1909)

¹⁰ viz strana 14, kapitola Karel Šejna

¹¹ Archiv České filharmonie, Osobní složky

¹² Archiv Pražské konzervatoře (Warnecke, 1909)

¹³ Archiv Pražské konzervatoře

¹⁴ Archiv České filharmonie, Osobní složky

dirigentem Talichem, příslibu započítání let strávených za kontrabasem a přiznání příplatků prvnímu hráči mění místo kontrabasisty za místo tubisty. Z dokumentů v jeho osobní složce víme, že byl vedlejší učitel pro obor tuby na konzervatoři v Praze. U žáků byl velmi oblíben, v oboru tuby vynikal, měl znamenité výsledky v posluchačích i absolventech a ve styku s profesorským sborem se jevil jako člověk kolektivní, kolegiální a přátelský.

3.4 Program ze sezóny 1929/1930

V seznamu z roku 1930 je jediná změna oproti předchozímu. Místo Soběslava Stallicha je uveden

- František Hertl¹⁵

3.5 Osobní složky, seznamy zaměstnanců v kádrových složkách

- František Helcl¹⁶ - konzervatoř v Praze studoval mezi lety 1929 - 1932, figuruje na seznamu zaměstnanců z 1. ledna 1948, v brožuře z roku 1966 jeho jméno již uvedeno není
- Bohuslav Oupic¹⁷ - narodil se 8. října 1906 v Hořicích v Podkrkonoší, konzervatoř v Praze absolvoval roku 1926, poté hrál v Městském divadle v Jičíně, v České filharmonii působil od 1933 do 1968. Dle jeho osobní složky se mu v roce 1941 přiznal příplatek za pětistrunný kontrabas. O deset let později napsal Karel Ančerl, že je třeba, aby sólový hráč byl zároveň vedoucím skupiny a proto Oupice zprošťuje funkce vedoucího skupiny.
- František Pošta¹⁸
- František Fišer¹⁹ - narozen 6. března 1912 v Šanově. Absolvoval Vojenskou hudební školu, docházel na konzervatoř k profesoru Šorejsovi, poté studoval na

¹⁵ viz strana 15, kapitola František Hertl

¹⁶ Archiv České filharmonie, Osobní složky

¹⁷ Archiv České filharmonie, Osobní složky

¹⁸ viz strana 17, kapitola František Pošta

¹⁹ Archiv České filharmonie, Osobní složky

konzervatoři v Brně u profesora Becha. V ČF působil od 4. listopadu 1936 jako stálý substitut, v roce 1939 dostal definitivu, dle potřeby hrál i na tubu. Dokument z roku 1948 uvádí, že byl předsedou zaměstnanecké rady a byl angažován do vedení správy orchestru a z toho důvodu byl zproštěn povinnosti hrát na kontrabas. Jako výpomoc byl dočasně povolán penzista Jindřich Vodvářka. Fišer zároveň pracoval jako archivář, vydával notové materiály a vypisoval obsazení dechů. Měl povinnost pětistrunného kontrbasu. Do důchodu odešel František Fišer 6. září 1973. Po odchodu do penze dělal brigádníka na kádrovém a personálním oddělení.

- František Hamáček²⁰ - narozen 19. října 1903. Absolvoval konzervatoř v Praze, poté působil v Opera Romana Cluj (v Rumunsku). Do České filharmonie nastoupil v roce 1930, o tři roky později získal definitivu. Kdy odešel do penze není známo, ve výroční brožuře z roku 1966 je ještě uveden.
- Dimitrij Pliska²¹ - narodil se 5. dubna 1913 v Koryčanech v Kyjově na Moravě. Byl absolventem konzervatoře v Praze. Byl zaměstnán v FOK. Do filharmonie nastoupil 1. září 1940 jako čekatel, jeho služební nástroj byl kontrabas postavený D. Techlerem. 25. dubna 1946 napsala kontrabasová skupina odpověď na dotaz týkající se lidských a uměleckých kvalit Plisky řediteli Čf, že Pliska nedosahuje takové umělecké výše, která by uspokojovala a ani se o dosažení těchto kvalit nesnaží a proto by měl být o těchto závažných okolnostech vyrozuměn. Pokud by nebylo dosaženo kladného výsledku touto výstrahou, nemohlo by být s jeho uměleckou činností v orchestru Čf nadále počítáno²². Dimitrij Pliska se bohužel pravděpodobně nestihl polepšit, neboť zemřel 23. října 1946 při motocyklovém neštěstí.
- Rudolf Troller²³ - narozen 13. května 1913, absolvoval konzervatoř v Praze, v ČF působil od roku 1940. Předtím, než nastoupil do filharmonie, hrál v orchestru Národního divadla

²⁰ Archiv České filharmonie, Osobní složky

²¹ Archiv České filharmonie, Osobní složky

²² Národní archiv, Kádrová složka F. Pošty

²³ Archiv České filharmonie, Osobní složky

- Oldřich Uher²⁴ - narozen 19. listopadu 1914 v Brně. Působil pouze v Českém nonetu od roku 1951, jako jeden z mála kontrabasistů působících v padesátých letech 20.století v rámci Čf, byl absolventem konzervatoře v Brně a JAMU v Brně.
- Petr Zámečník²⁵ - narozen 15. září 1920 v Újezdci u Zhenic u Písku. Absolvoval konzervatoř v Praze, do Čf nastoupil v roce 1942 jako výpomocný člen, jímž zůstal po dva roky. Obdržel dopis, že jím uvolněné "systemizované" místo může být obsazeno pouze řádným konkurzem.
- Jindřich Čermák²⁶ - narodil se 5. listopadu 1922, absolvoval konzervatoř v Praze, konkurz do Čf vykonal v roce 1945, přišel z Národního divadla.
- Adolf Čermák²⁷ - narozen 3. března 1920 v Rozdělově u Kladna, vystudoval konzervatoř v Praze a do Čf nastoupil 1. prosince 1939.
- Jan Kment²⁸ - narodil se 20. března 1923, 1944 absolvoval Hudební a dramatickou konzervatoř v Brně, od roku 1946 studoval na Akademii múzických umění v Praze (absolvoval o čtyři roky později). Původně byl zaměstnán v Národním divadle, do České filharmonie nastoupil 1. září 1945. 19. prosince 1968 zastával post druhého zástupce vedoucího kontrabasové skupiny. Od roku 1979 hrál na žádost vedoucího skupiny Františka Pošty na pětistrunný kontrabas. 1983-1986 dostával termínované smlouvy na rok. Roku 1988 napsal slavnou knížku o kontrabasu Nejhlubší z rodu smyčců, kde fundovaně podává o kontrabasu ucelený přehled.
- Josef Petrák²⁹ - narodil se 27. března 1921 v Kainsku v Rusku, 1933 odjel s rodiči do ČSR. 1943 absolvoval konzervatoř v Praze, v témž roce začal hrát v or-

²⁴ Národní archiv, Kádrové složky

²⁵ Archiv České filharmonie, Osobní složky

²⁶ Archiv České filharmonie, Osobní složky

²⁷ Národní archiv, Kádrové složky

²⁸ Archiv České filharmonie, Osobní složky

²⁹ Národní archiv, Kádrové složky, Petrákovou rukou psaný životopis jako příloha k dotazníku

chestru v Karlových Varech. O rok později po úspěšném konkurzu nastoupil do České filharmonie. Hrdě se hlásil k příslušnosti ke KSČ.

- Zdeněk Benda st.³⁰
- Zdeněk Trka³¹ - narozen 29. července 1927, absolvoval konzervatoř v Praze 1950 a AMU v roce 1954. V České filharmonii byl veden od roku 1948, do penze odešel v roce 1987. Člen Českého komorního orchestru.
- Petrák Miloš - narozen 1952, absolvoval konzervatoř v Praze 1973³², syn kontrabasisty Josefa Petráka, v Čf působil několik nemnoho let, při jednom ze zájezdů emigroval přes Japonsko do Kanady a tím svoji činnost v Čf ukončil.
- Jiří Císař - narozen 31. března 1946, absolvent pražské konzervatoře v roce 1967³³. V České filharmonii působil od 1. října 1966. Po osobním selhání byl v roce 1977 nucen odejít. Dva roky hrál v Poděbradech a od roku 1979 hrál v Národním divadle. 2001 zastával funkci vedoucího skupiny v Národním divadle, do penze odešel 2016.
- Jakub Waldmann - narozen 3. července 1959, studoval konzervatoř v Teplicích a AMU u profesora Z. Benda st., do České filharmonie nastoupil v roce 1983, z České filharmonie roku 2003 odešel učit na Gymnázium a Hudební školu hl. m. Prahy, na gymnáziu je v současné době zástupcem ředitele školy, komorní aktivity - Český komorní orchestr, Sukův komorní orchestr

³⁰ viz strana 21, kapitola Zdeněk Benda st.

³¹ Archiv České filharmonie, Osobní složky

³² Archiv Pražské konzervatoře

³³ Archiv Pražské konzervatoře

4. František Černý³⁴

František Černý se narodil 23. ledna 1861 v Pardubicích. V letech 1876-1882³⁵ absolvoval třídu profesora Vendelína Sládka na Pražské konzervatoři, ve studiích pokračoval pod vedením Victora Frédéric Verrimsta na Conservatoire de Paris. Zde si osvojil francouzské držení smyčce, měl tedy objektivní srovnání obou metod. Rozhodl se pro držení německé a to jak ve své interpretační tak i pedagogické praxi.

Roku 1890 se vrátil do Prahy, se zkušenostmi z pařížských orchestrů (orchestr Collone - Lamoureux) a studijní stáže v Londýně. Po svém profesorovi Vendelínu Sládkovi převzal místo kontrabasisty v Národním divadle, své životní poslání však našel po profesorově smrti v pedagogické práci na konzervatoři v Praze. Do penze odešel v roce 1932, v roce 1940 pak v Praze zemřel.

K absolutoriu dovedl více než tři desítky žáků, patřili k nim například profesori kontrabasu Rudolf Tuláček, Oldřich Šorejs a František Hertl, sólokontrabasista České filharmonie Karel Šejna a Bohuslav Oupic, František Hubička a Josef Císař.

Jeho dílo čítá dva díly šestijazyčné Moderní školy pro kontrabas, třetí díl zahrnující Technické studie a 30 etud-capricií, menší skladby s doprovodem klavíru a čtyři koncerty pro kontrabas s doprovodem orchestru.

³⁴ PAVELKA, David. Nejvýznamnější čeští kontrabasisté: pražská kontrabasová škola. Praha, 2005. Magisterská. Hudební fakulta akademie múzických umění v Praze. Vedoucí práce Doc. Radomír Žalud

³⁵ Archiv Pražské konzervatoře

5. Karel Šejna³⁶

Karel Šejna se narodil v listopadu roku 1896 v Zálezlech. Hru na kontrabas studoval na Pražské konzervatoři v letech 1914-1920. Od roku 1921 zastával funkci prvního kontrabasisty České filharmonie a už rok poté zaskakoval coby dirigent na Talichovo doporučení. V sezóně 1937/1938 se stal stálým druhým dirigentem České filharmonie. Byl skromný, při novátorském nastudování skladeb respektoval názory svých kolegů vrstevníků a starší generace členů orchestru ho stále považovala za jednoho ze svých řad. Jeho příprava byla precizní, gestem patřil do generace českých dirigentů "bez ohbí".

Po emigraci Rafaela Kubelíka působil Šejna krátce ve funkci šéfdirigenta, vystřídán Karlem Ančerlem vrátil se k místu druhého dirigenta. Pamětníci na Šejnu vzpomínají jako na pracovitého muže, který se neprosazoval do vedoucích funkcí, maximálně se vydával a sloužil filharmonii kdykoli bylo třeba, bez nároků na uznání.

Své působení v České filharmonii uzavřel Šejna v roce 1972 Mahlerovou Čtvrtou symfonií, řídil téměř 600 koncertů a nahrál řadu gramosnímků, které dnes patří do zlatého fondu archivu Supraphonu. (Ecce homo-dirigent Karel Šejna, Český rozhlas-online)

³⁶ VYKOUPIIL, Libor. Ecce homo: dirigent Karel Šejna [online]. In: . [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/brno/upozornujeme/_zprava/ecce-homo-dirigent-karel-sejna--1151027

6. František Hertl³⁷

František Hertl se narodil 18. dubna 1906 ve Zbůchu u Plzně. K hudbě měl blízko od malička už proto, že byl jeho otec venkovským kapelníkem. Jako malý chlapec hrál na housle a další hudební nástroje. Příjímací zkoušky na Pražskou konzervatoř absolvoval na housle, kontrabas začal studovat proto, že ho profesor František Černý přemluvil.

Po studiích nastoupil do orchestru Národního divadla na místo prvního kontrabasisty. Během základní vojenské prezenční služby měl možnost uplatnit se jako sólista s vojenským orchestrem. Po skončení vojenské služby obstál u konkurzu do České filharmonie, kde působil od roku 1929 do roku 1936. Současně se zabýval také dirigováním, které studoval u profesora Václava Talicha.

Z České filharmonie odešel František Hertl do Symfonického orchestru Českého rozhlasu na post vedoucího kontrabasové skupiny. Současně přijal místo kontrabasisty a uměleckého vedoucího v Českém nonetu (1936 - 1951). V komorní hudbě se realizoval také jako stálý host při účinkování Ondříčkova, Pražského, Peškova i Janáčkova kvarteta.

Umění kompozice prohloubil v Mistrovské škole u profesora Jaroslava Řídského, tu také v roce 1949 absolvoval. V roce 1951 odchází ze SOČRu i z Českého noneta v Praze, aby se stal šéfdirigentem Brněnského estrádního rozhlasového orchestru se kterým natočil mnoho nahrávek estrádních, komorních i symfonických. Touto dobou také zakládá Pražský komorní orchestr z členů Symfonického orchestru Českého rozhlasu. V roce 1964 byl požádán ředitelstvem České filharmonie, aby se opět ujal uměleckého vedení a hrál na kontrabas. Z Českého noneta opět odešel, když po jeho dvouletém působení uskupení noneto opět získalo původní uměleckou úroveň.

Jeho pestrá pedagogická kariéra začala na konzervatoři v Praze záskokem za nemocného profesora Oldřicha Šorejse v roce 1950. Po roční pedagogické činnosti byl jmenován řádným profesorem konzervatoře v oboru kontrabas, komorní hra, posléze i dirigování. Vedl také školní Symfonický i Komorní orchestr. Jako kontrabasový pedagog navázal na metodu svého profesora Františka Černého.

³⁷ SCHUCHMANN, Jindřich. František Hertl: kontrabasista, skladatel, dirigent a pedagog. Praha, 1981. Diplomová práce. Hudební fakulta Akademie múzických umění.

Vysokoškolské pedagogické působení započal František Hertl na Janáčkově Akademii múzických umění v Brně. Po smrti Oldřicha Šorejse začal hru na kontrabas a komorní hru vyučovat také na Akademii múzických umění v Praze. Zde založil z posluchačů soubor "Akademičtí komorní sólisté", který se pod jeho vedením vypracoval na pozoruhodnou úroveň.

Hertlovo skladatelské dílo čítá skladby orchestrální, skladby pro sólové nástroje, skladby s vokální složkou a skladby pro kontrabas. Kontrabasovou literaturu rozšířil o Školu hry na kontrabas, Školu hry na kontrabas v jazzových a tanečních souborech, Koncert pro kontrabas a orchestr, Sonátu pro kontrabas a klavír, Čtyři skladby pro kontrabas a klavír, 20 studií pro sólový kontrabas a Concertino pro kontrabas a smyčce.

7. František Pošta

František Pošta byl nejvýraznější osobností v dějinách kontrabasové skupiny České filharmonie. Kontrabasu, hudbě a výchově mladých lidí zasvětil celý život. Všichni, kdo ho znali, shodně hovoří o jeho lásce k nástroji, dobrosrdečnosti a píli. František Pošta byl neúnavným bojovníkem proti předsudkům, že kontrabas je pouze podřadným doprovodným nástrojem. Jeho hlavním cílem byla zpěvnost hry, disponoval vřelým tónem a vynikající technikou. Své četné koncerty spojoval s přednáškami o nástroji a jeho historii a pro své žáky byl nejen hráčským vzorem ale téměř otcovskou autoritou. V popisu profesního života Františka Pošty vycházím z jeho rukou psaného životopisu, jeho kádrové složky a posudků na jeho osobu (Národní archiv, Kádrové složky, F. Pošta - viz. příloha). Ze všeho, co složka obsahovala, je patrné, že kontrabas byl Poštovým celoživotním posláním. Jeho neutuchající zájem o všechno nové v kontrabasovém světě a skvěle vedená a oceňovaná skupina byly důvody, že byl velmi váženou osobou jak v uměleckém ohledu, tak v tom lidském. Režim mu snad i díky tomu do jisté míry odpustil jeho jehovistické vyznání, bylo všeobecně známo, že se k němu hlásil. Nikdy to však neřekl a s žáky o své víře nikdy nemluvil.

Narodil se roku 1919 v Lánech, 22. srpna. Umění hry na kontrabas si osvojil na Pražské konzervatoři ve třídě profesora Oldřicha Šorejse, kterou absolvoval v roce 1940 Händelovým koncertem s doprovodem orchestru. Počátky jeho pedagogické činnosti na Pražské konzervatoři se vztahují k roku 1953.

V České filharmonii působil od roku 1939, od roku 1945 zastával post sólokontrabasisty. Jeden z jeho nejvýznamnějších kroků jako vedoucího skupiny bylo zavedení jednotného prstokladu. Je dobře známo, že v kontrabasových partech v archivu Čf je Poštovým rukopisem vypracovaný prstoklad, jenž je vždy srozumitelný a má své opodstatnění. Dodnes se hrají také smyky, které společně s prstoklady v úctě vzpomínaný vedoucí skupiny napsal. Na každém vypracovaném partu je na začátku jeho rukou napsaný vzkaz "*Neměňte smyky a prstoklady, František Pošta, Čf*". Zavedením jednotných prstokladů docílil Pošta sjednocení jak zvukové, tak vizuální stránky a intonační přesnosti celé kontrabasové skupiny. Do důchodu odešel v roce 1985.

František Pošta zasedal v porotách mezinárodních soutěží (Markneukirchen NDR, Isle of Man Velká Británie), uspořádal několik interpretačních kurzů ve Fin-

sku (Suolahti, Tampere), přednášel na vysokých školách v zahraničí (Helsinky, Tampere, Londýn, Manchester, New York, Tokio a Vídeň).

Svoji koncertní činnost zaměřoval hlavně na menší místa v ČSSR. Pro Supraphon nahrál recitál s Janem Panenkou, komorní skladby - Schubertova Pstruha se Smetanovým kvartetem, Dvořákův kvintet s Dvořákovým kvartetem a další. Za své vysoké interpretační mistrovství zaznamenané na desce Kontrabasový recitál byl oceněn Zlatou deskou Supraphonu 1977. S berlínským rozhlasovým orchestrem nahrál koncerty A. Zimmermanna a S. A. Kusevického.

František Pošta založil s kolegy z Čf Jaroslavem Horákem a Zdeňkem Pittrem Viola d'amore Trio, se kterým se věnovali hudbě renesanční a barokní. Zde hrál na šestistrunný historický nástroj violon, který pro něj vyrobil houslař České filharmonie B. Pechar. Hru na violon jako jediný v ČSSR obnovil, používal ho jak v orchestru (s dirigentem Kurtzem v Bachových skladbách), ve svém komorním souboru a i ve hře sólové (Spergerův koncert c moll s doprovodem Bendova komorního orchestru v Ústí nad Labem).

Skonal 18. července 1991 ve věku nedožitých sedmdesáti dvou let.

7.1 František Pošta v kádrových spisech

Při bádání v Národním archivu jsem narazila na kádrovou složku Františka Pošty. Z korespondence, která se týká jeho osoby, je patrné, že si v roce 1955 ministerstvo kultury vyžádalo celkové hodnocení jeho osoby. Podobná hodnocení se objevují v kádrových složkách téměř každoročně, pravděpodobné je, že byly psány kvůli výjezdům do zahraničí. Tehdejší umělecký ředitel Karel Ančerl mimo jiné napsal, že se František Pošta projevuje jako *"...umělec naprosto mimořádných kvalit uměleckých i osobních. Jeho houževnatá a cílevědomá práce dokázala, že se jeho skupina stala vzornou skupinou kolektivu a mimořádnost kontrabasové skupiny je oceňována všemi domácími a zahraničními umělci..."*³⁸. V jiném posudku pak říká, že *"...je povahy tiché, ale umí být při prosazování uměleckých požadavků nekompromisní..."*³⁹. Co se jeho politické angažovanosti týká, píše Ančerl, že na *"...aktivech a schůzích kolektivu vystupuje iniciativně a hájí zdravé ná-*

³⁸ Posudek na Františka Poštu psaný Karlem Ančerlem, 10. 5. 1955, Národní archiv

³⁹ Kádrový posudek na Františka Poštu psaný Ančerlem, 29. 6. 1955, Národní archiv

*zory a neváhá zaujmout kritické stanovisko, co je třeba ve filharmonii zlepšit a za toto zlepšení nutno bojovat..."*⁴⁰. Slavný violoncellový sólista Miloš Sádlo píše ve svém posudku že si *"...hluboce váží jeho uměleckého hudebního nadání, kdy jako vedoucí své skupiny dovedl usměrnit své kolegy jak po stránce umělecké tak i v skupinové kázni..."*⁴¹. Neví, z čeho pramenila jeho určitá uzavřenost vůči lidem, i když ví, že jeho smysl pro kolektiv je velmi vyvinut. Tehdejší předseda zaměstnanecké rady, a Poštův kolega ze skupiny a jeden z mála kontrabasistů, kteří vstoupili do KSČ, František Fišer, píše do posudku, že jsou *"...jeho umělecké kvality vynikající a vedoucím ostatních skupin je dáván za příklad, uplatňuje se veřejně jako sólista a koná často umělecké brigády pro školy. Poštův charakter popsal jako pravdomluvný, přímý v jednání s lidmi a celý jeho zájem je upřený především na uměleckou práci a povinnosti k České filharmonii. O rodinu se pečlivě stará, rodinné poměry má v pořádku..."*⁴². Komplexní hodnocení kádrového odboru České filharmonie v roce 1972 píše o charakterových vlastnostech: *"...zásadovost ve vystupování, příkladnost v osobním životě, krajní odpovědnost, čestnost..."*. Závěr hodnocení zní: *"...překračuje rámec požadavků na něj kladejších, všestranná propagace kontrabasu..."*.

Sám František Pošta v roce 1958 v kádrovém dotazníku na dotaz o pracovních schopnostech a zkušenostech vlastní rukou píše: *"a) několikaleté zkušenosti při pořádání kulturních brigád a to přednášky o kontrabasu s ukázkami sólové a orchestrální hry na tento nástroj. Tato zkušenost se vztahuje hlavně na mládež, pro kterou bylo určeno také několik těchto přednášek v rozhlase. b) desetiletá praxe ve vedení kontrabasové skupiny, c) zkušenost při přesném vypracování smyků a prstokladů pro celou skupinu kontrabasovou."* V tom stejném dotazníku v bodě budovatelských úkolů píše v úkolu socialistické soutěže: *"V našem oboru se socialistická soutěž neprovádí"* a v úkolu zlepšovatel *"jako vedoucí skupiny vypracují vždy ke každému koncertu do všech kontrabasových hlasů smyky a prstoklady a tím umožňují rychlou přípravu každého jednotlivého hráče."* Na dotaz, v čem se potřebuje zdokonalit píše: *"studuji nové sólové skladby pro kontrabas"*. Jako zálibu uvádí volejbal a že rád chodí do bia.

⁴⁰ Posudek na Františka Poštu psaný Karlem Ančerlem, 10. 5. 1955, viz příloha

⁴¹ Posudek na Františka Poštu psaný Milošem Sádlem, 24. 1. 1955

⁴² Osobní posudek na Františka Poštu psaný Františkem Fišerem, 3. 10. 1955

V podobném dotazníku vypsaného v roce 1972 uvádí osoby v zahraničí, se kterými udržuje styky. Píše zde: "kontrabasisté: *Brinnen, Hauta-aho, Fryba, Haas, Tošev, Nowak, Jankovski, Seíchi, Kalina.*"⁴³ Forma styku je uvedená písemná a většina z nich přijíždí za ním do ČSSR.

O dva roky později uvádí v obdobném dotazníku Pošta účast v socialistické soutěži, zlepšovateľském hnutí "člen hodnotitelské komise pro výrobu nových mistrovských smyčcových nástrojů Cremona Luby u Chebu"⁴⁴.

⁴³ Kádrový dotazník Františka Pošty, 15. 5. 1972, Národní archiv, viz příloha

⁴⁴ Kádrový dotazník Františka Pošty, 8. 4. 1974, Národní archiv, viz příloha

8. Zdeněk Benda st.⁴⁵

Zdeněk Benda se narodil roku 1929 v Davli u Prahy. Absolvoval Pražskou konzervatoř ve třídě Oldřicha Šorejse. Do České filharmonie nastoupil v roce 1951, o čtyři roky později absolvoval konkurz na zástupce vedoucího skupiny. Od roku 1985 do roku 1990 zastával post vedoucího skupiny. Téhož roku také zemřel.

Kromě České filharmonie působil Zdeněk Benda také velice aktivně jako komorní hráč. Stabilně působil v Českém komorním orchestru pod vedením Josefa Vlacha.

Benda se plně oddal pedagogické činnosti. Na Pražské konzervatoři začal učit v roce 1969, profesorem HAMU se stal v roce 1973. Vycházel z metod svého profesora Oldřicha Šorejse, celé jeho pedagogické snažení je spojeno s obrovskou hudební spontánností, fyzickou a psychickou vitalitou, jež ho provázela i při hře v orchestru. Dalo by se říci, že jeho učitelská metoda byla až expresivní. Vyžadoval preciznost a fyzické nasazení. Na hodinách byl nesmlouvavý, jinak však přátelský. Výsledky jeho pedagogické práce podtrhuje fakt, že jeho absolventi jsou dodnes hojně zastoupeni v našich předních symfonických, ale i komorních a operních orchestrech.

⁴⁵ PAVELKA, David. Nejvýznamnější čeští kontrabasisté: pražská kontrabasová škola. Praha, 2005. Magisterská. Hudební fakulta akademie múzických umění v Praze. Vedoucí práce Doc. Radomír Žalud.

9. prof. Jiří Hudec⁴⁶

Jiří Hudec se narodil 17. 9. 1953 v Brně do hudebně velmi vzdělané rodiny. Otec byl hudební skladatel, dirigent a režisér v brněnském rozhlase. Matka byla členkou pěveckého sboru Státní opery Brno. K hudbě byl Jiří Hudec veden od útlého dětství. Otec, Jiří Hudec starší, se při práci v brněnském rozhlase spřátelil se svým kolegou, profesorem Františkem Hertlem, což mělo vliv na budoucí profesi mladého Jiřího.

Prvním nástrojem, který studoval, byl klavír v lidové škole umění v Brně. Zde se také seznámil s kontrabasem. Asi po půl roce hry na kontrabas doporučil rodinný přítel František Hertl nadějnému žákovi řádnou přípravu. Jiřího Hudce začal umělecky vést profesor brněnské konzervatoře Julius Ventruba. Profesor Ventruba připravil Jiřího Hudce k přijímacím zkouškám na konzervatoř a do jeho třídy pak i patnáctiletý Jiří nastoupil.

Přestože se na kontrabas hlásil jako jediný, měl shodou okolností v prvním ročníku šest spolužáků kontrabasistů, kteří se hlásili k přijímacím zkouškám původně na jiné nástroje. Na konzervatoři zůstal Jiří Hudec čtyři roky, po maturitě studoval na Janáčkově akademii múzických umění ve třídě profesora Jiřího Bortlíčka, prvního kontrabasisty Státní filharmonie Brno. Své tehdejší rozhodnutí studovat vysokou školu v Brně vidí dnes Jiří Hudec jako šťastné už proto, že profesor Hertl, ke kterému uvažoval nastoupit do Prahy, zemřel rok poté. Dostávalo se mu české kontrabasové školy, profesori vycházeli z metodických materiálů Františka Černého.

Za studií se zúčastňoval mezinárodních soutěží, například v Markneukirchen v roce 1975 získal čestné uznání, v roce 1977 pak 2. cenu, 1978 na Isle of Man v Anglii vyhrál první cenu a v roce 1979 mu byla v soutěži ARD v Mnichově udělena 3. cena. Jako vítěz soutěže na Isle of Man v Anglii uvedl sólový recitál v londýnské Wigmore Hall a premiéroval koncert Richarda Rodneyho Bennetta v Queen Elizabeth Hall za doprovodu English Chamber Orchestra.

⁴⁶ na základě rozhovoru ze dne 19. dubna 2017, HAMU

Janáčkovu akademii múzických umění absolvoval úspěšný Jiří Hudec sonátou Františka Hertla, Čtyřmi kusy Reinholda Gliera a Koncertem fis moll Giovanniho Bottesiniho v reprezentativním prostředí Besedního domu v Brně.

Během studií úspěšně prošel Jiří Hudec konkurzem na poloviční úvazek v divadle v Brně, orchestrální praxi získával i v brněnské filharmonii. Ve čtvrtém ročníku akademie a tehdy také absolventském, v roce 1977, se Jiří Hudec přihlásil ke konkurzu do České filharmonie. Konkurzní řízení na dvě volná místa spolu se Zdeňkem Bendou mladším vyhrál a do kontrabasové skupiny České filharmonie společně s Bendou také nastoupil. V České filharmonii úspěšně prošel interním konkurzem v roce 1985 na vedoucího skupiny. Místo vedoucího skupiny převzal po profesoru Zdeňku Bendovi st. v roce 1990.

Podstatnou část kariéry profesora Jiřího Hudce tvoří pedagogická činnost. Touto cestou se vydal již ve svých šestadvaceti letech. Vzpomíná, že získávání pedagogické praxe zpočátku nebylo snadné. Svým studentům byl ale dobrým vzorem i díky sběhlosti v sólové hře, kterou provozoval prostřednictvím sólových recitálů po celých Čechách. Jeho jméno figurovalo na Prémiové listině mladých při Českém hudebním fondu a o nabídky recitálů vzhledem k jeho úspěchům v soutěžích tudíž nebyla nouze.

V roce 1990 přijal nabídku z Královské hudební akademie v Manchesteru a tak jsou jeho studenti nejrůznějších národností členy evropských významných orchestrů.

Vyústěním cílevědomé a poctivé práce na poli pedagogickém bylo udělení profesury po obhájení habilitační práce a přijetí titulu profesora z rukou prezidenta Václava Klause v roce 2007. O pět let později v Manchesteru získal čestné ocenění Fellow of the Royal Northern College of Music.

Tyto významné momenty činí z profesora Jiřího Hudce prvního profesora kontrabasové hry v České republice vůbec. Vychoval nespočet kontrabasistů, nejvýznamnějšími jsou Božo Paradžik - profesor ve Freiburgu a fenomenální světově proslulý sólista, Petr Ries - zástupce vedoucího skupiny v České filharmonii, Roman Koudelka - člen České filharmonie, Ondřej Balcar - člen České filharmonie, Jiří Vopálka - člen Česká filharmonie, Rostislav Sokol - sólokontrabasista Slo-

venské filharmonie, Burak Marlali - sólokontrabasista Gewandhaus orchestru Lipsko, Gijorgi Cincievski - sólokontrabasista Malta Philharmonic Orchestra.

Je logické, že je zván do porot v jak mezinárodních soutěžích (například 2016 ARD v Mnichově), tak v České republice, kromě toho vede interpretační kurzy v Tokyu, Toyamě, Memanbetsu, Detmoldu, Capbretonu, Drážďanech, Glasgow, Pekingu, Bass club na Menuhin school a od roku 2013 každoročně kurzy ISA Semmering v Rakousku.

Jiří Hudec se realizoval v oblasti komorní hry jako host při účinkování se smyčcovými kvartety, stěžejním komorním projektem bylo Duo di Basso, které založil s bývalým koncertním mistrem violoncell České filharmonie Františkem Hostem. Spolu natočili řadu nahrávek a koncertovali po celém světě. Umělecky vedl kontrabasové kvarteto Basetti Boemi, jehož členy byli kolegové z České filharmonie Roman Koudelka a Jiří Valenta a docent Hudební akademie múzických umění Radomír Žalud. Taktéž byl členem Dvořákova komorního orchestru.

Ačkoliv nebyl žákem proslulých pražských profesorů a svých kolegů, vzpomíná na ně profesor Hudec s úctou, spolupráce s nimi byla pro něj vynikající školou orchestrální hry a do velké míry se jimi nechal inspirovat. Obrovský kontrast mezi osobnostmi Františka Pošty a Zdeňka Bendy st. byl pro něj obohacující. Na rodinného přítele profesora Františka Hertla si Jiří Hudec pamatuje jako na nesmírně zajímavou a aktivní osobnost, která navzdory četným zájmům vynikala v každém jednom z nich.

Profesor Jiří Hudec hraje na nástroj z dílny Johanna Nepomuka Bíny, na který hrával i profesor Pošta.

10. Petr Ries⁴⁷

Petr Ries se narodil 20. prosince 1978 ve Strakonících do hudební rodiny. Otec hrál na flétnu a maminka na klavír, oba dva hudbu vyučovali. Když se přestěhovali do Českých Budějovic, začal hrát Petr v šesti letech na klavír, v osmi letech pak u profesora Rudolfa Weisse na violoncello.

Petr se rozhodl ke studiu na konzervatoři a protože si violoncello a přísnou výuku profesora Weisse příliš neoblíbil, v prvním ročníku už studoval kontrabas u profesora Václava Fuky, který učil i na konzervatoři v Praze. Po dobu svého studia v Českých Budějovicích byl jediným studentem kontrabasu na konzervatoři. Po roce Petrova studia odmítl profesor Fuka z Prahy do Budějovic dojíždět a po personálních změnách ve škole získal Petr řádné vedení až v profesoru Miloslavu Gajdošovi na konzervatoři v Kroměříži ve třetím ročníku studia. U Gajdoše pak také absolvoval. Konzervatoř v Kroměříži absolvoval Petr Ries koncertem Sergeje Kusevického fis moll s doprovodem orchestru.

Ries se pravidelně zúčastňoval kontrabasových soutěží (1996 Soutěž konzervatoří, 1997 soutěž v Markneukirchen, 1997 Soutěž Františka Gregory, Moravský podzim 1998), kde se umísťoval na předních příčkách.

Během vojenské služby, kterou nastoupil v září 1999, hrál ve vojenském souboru Ondráš, během služby úspěšně složil přijímací zkoušky na akademii v Bratislavě, Brně i v Praze, do Prahy posléze nastoupil do třídy profesora Jiřího Hudce.

Při studiu vyhrál čtyřadvacetiletý Petr konkurz do Symfonického orchestru Českého rozhlasu, později i na místo zástupce vedoucího skupiny do České filharmonie. S kontrabasovou skupinou v SOČRu se loučil nerad, ale vzal si k srdci radu starších kolegů a nastoupil do Čf. Petr Ries byl historicky první, kdo prošel prvním veřejným konkurzem na místo funkčního hráče a vzpomíná, že bylo zpočátku velmi těžké vydobýt si respekt starších kolegů. Od roku 2003 učí každoročně na letních kurzech v Litomyšli, o šest let později začal učit na Mezinárodní konzervatoři v Praze, v roce 2015 z místa profesora odešel.

⁴⁷ na základě rozhovoru 19. dubna 2017, Rudolfinum

V oblasti komorní hry stabilně působil v souboru VENTI DIVERSI ensemble, který založil s Martinem Petrákem z České filharmonie v roce 2006. Soubor se zvětšil a změnil jméno na Haydn Ensemble. Spolupracuje s Radkem Baborákem, Oktetem českých filharmoniků, Czech Philharmonic Jazz Band.

Ries byl členem porot soutěží ve Walesu, dvakrát v Soutěži konzervatoří a v soutěži Franze Simandla v Blatné.

V současné době vystupuje na sólových recitálech, věnuje se jazzovému souboru a soukromě vyučuje. Jeho přáním do budoucna je realizovat se jako profesor a předávat zkušenosti mladším kontrabasistům.

Petr Ries je mezi českými hudebníky považován za špičku ve svém oboru, jeho hudební projev je inspirativní a vždy hrán s technickou jistotou a nadhledem, jeho orchestrální sóla jsou oceňována a vyzdihována.

11. Pavel Nejtek ⁴⁸

Narodil se 20. ledna 1960 v Chebu otci lékaři a matce učitelce. V šesti letech začal hrát na klavír. V rámci začátků svého hudebního vzdělávání docházel do hodin hudební nauky a sborového zpěvu. V Lidové škole umění v Chebu absolvoval první cyklus klavíru. Ve dvanácti letech začal hrát na lesní roh, v patnácti letech pak absolvoval za doprovodu Západočeského orchestru Mariánské lázně pod taktovkou Miroslava Bervída Koncertem pro lesní roh F-dur od Františka Škroupa. Na naléhání rodičů se vzdal studia lesního rohu na konzervatoři a šel studovat gymnázium, přírodovědný obor. V roce 1979 pak na gymnáziu maturoval.

K období studia na gymnáziu se váže i seznámení Pavla Nejtky s kontrabassem. Ve druhém ročníku nastoupil místo svého staršího bratra do školní country kapely Marťani, díky čemuž se seznámil s baskytarou. Pak se spolužáky na gymnáziu založili jazzrockový kvartet a Pavel začal jezdit hrát do Františkových lázní po barech, aby si při studiu vydělal. V tomto období ho hudba polapila a studijní povinnosti na gymnáziu začaly být podružné. Otec mu však připomněl, že gymnázium dokončit musí a na Pavlovo přání mu v jeho sedmnácti letech pořídil kontrabas.

Vedení ve hře na kontrabas Pavel našel v profesoru Václavu Lísovi na plzeňské konzervatoři. Při studiu gymnázia začal dojíždět na konzultace a profesor Lísa ho připravil tak, aby úspěšně vykonal přijímací zkoušky na konzervatoř.

Již během svých studijních let na konzervatoři Nejtek vynikal, což se potvrdilo jeho sólovým vystoupením s orchestrem v maturitním ročníku. Koncert A Dur pro kontrabas Domenica Dragonettiho provedl Pavel Nejtek v Plzni, v sále kulturního domu Peklo. Pátý ročník konzervatoře uzavřel Nejtek koncertem Karla Ditterse von Dittersdorf a absolventský šestý ročník Koncertem fis moll pro kontrabas Sergeje Kusevického, taktéž s doprovodem orchestru. Technické dovednosti získával ze škol profesora Františka Černého a Josefa Hraběte. První orchestrální praxi se Pavlovi podařilo získávat v plzeňském divadle Josefa Kajetána Tyla.

V roce 1982 zvítězil v kontrabasové soutěži Františka Gregory v Kroměříži.

⁴⁸ na základě rozhovoru ze dne 13. dubna 2017, HAMU

Téhož roku ho poprvé pozval Josef Vlach na výpomoc do Sukova komorního orchestru. Sem také Pavel Nejtek úspěšně vykonal konkurz. Po ukončení studia na konzervatoři v Plzni odešel Nejtek do Prahy a byl zaměstnán na plný úvazek v Sukově komorním orchestru. Rozhodl se pro dálkové studium Akademie múzických umění, protože prezenční formu studia by z časových důvodů nebyl schopen při zaměstnání zvládnout. K talentovým přijímacím zkouškám na vysokou školu ho připravoval jak jeho profesor Václav Lída, tak i jeho budoucí profesor, i když jen na krátkou dobu, Zdeněk Benda st.. Na akademii vydržel pouhé dva semestry, poté odevzdal index kvůli sporům s vyučující předmětu marxismus a leninismus.

V roce 1987, na doporučení profesora Bendy se Pavel Nejtek začal připravovat na konkurz do České filharmonie, který v říjnu téhož roku úspěšně vykonal. 1. ledna 1988 Pavel nastoupil do České filharmonie a v roce 1991 prošel interním konkurzem na místo druhého zástupce vedoucího skupiny, které zastává dodnes.

Vždy se aktivně věnoval komorní hudbě, byl přizván ke spolupráci s Panochovým kvartetem, dále s Pražským komorním orchestrem, Talichovým komorním orchestrem a s dalšími.

Během jeho profesní kariéry se ho dotkla i část, kdy umělec předává mladším generacím dosud nabyté zkušenosti a rozšiřuje hudební obzory. První zkušenosti s učením získal v Lidové škole umění v Malé Štupartské ulici u sv. Jakuba, původně kvůli výchově nových kontrabasistů do školního souboru lidové hudby, zde působil asi tři roky. V roce 1994 stál u zrodu Gymnázia Jana Nerudy. Jeho třídou prošli například Petr Popelka, Filip Waldmann mladší a Jakub Vágner. Když mu začali žáci přibývat a úvazek byl čím dál větší, rozhodl se Pavel Nejtek z místa profesora kontrabasu odejít.

Zpětně Pavel Nejtek zhodnocuje, že za své místo v České filharmonii vděčí z velké části i profesoru Zdeňku Bendovi, který mu vysvětlil jak je důležité u konkurzu zahrát dobře kromě přednesu i orchestrální party a dal mu školu preciznosti. Zdeněk Benda st. byl nesmlouvavý profesor, přísný a vyžadoval plné nasazení. V opačném případě neváhal vyloučit žáka z hodiny, totéž se pak týkalo i žákova nástroje, not, smyčce a pultíku. Jako kolega pak působil zcela jinak. Na profesora Františka Poštu vzpomíná jako na nestora České filharmonie, kontraba-

sistu s osobitým hudebním projevem, průkopníka v oboru kontrabas jako sólový nástroj, jako prvního, kdo nahrával na vinyl a dělal kontrbasu osvětlu.

V České filharmonii hraje Pavel Nejtek na pětistrunný kontrabas z dílny Miroslav Pikarta.

12. Zdeněk Benda ml.⁴⁹

Zdeněk Benda se narodil 23. července 1955. Syn kontrabasového velikána, vynikajícího profesora a legendárního hráče České filharmonie vyrůstal v Davli u Prahy, v místní lidové škole umění začalo jeho hudební vzdělávání.

Od druhé třídy základní školy hrál na housle, v osmé třídě začal hrát na kontrabas a zároveň se připravovat na konzervatoř. Profesor Benda starší určil synovi hudební kariéru, už s houslemi ho vyučoval hudbě. Poté ho připravil na konzervatoř a Zdeněk nastoupil ke svému otci do třídy. Ve škole dostával hodiny a doma intenzivní doučování. Konzervatoř absolvoval koncertem Sergeje Kusevického s doprovodem orchestru a Paganiniho Fantazií Mojžíš.

Po absolvování šestého ročníku konzervatoře začal studovat na Akademii múzických umění, docházce na teoretické předměty moc nedal, ovšem domácí výuka kontrabasu pokračovala stejným způsobem. Akademii nedokončil, cílem bylo nejtít na vojnu, ke které měl bytostný odpor. Toho dosáhnul a studijní ambice Zdeněk nikdy neměl.

Do České filharmonie vyhrál konkurz v lednu 1977 a o týden později nastoupil. Ačkoliv už měl zaměstnání, o víkendech ho otec doučoval orchestrální party.

Mimo Českou filharmonii hrál na kontrabas pouze v Českém komorním orchestru a v Komorním orchestru bez názvu.

Zdeňkovým snem vždy bylo rybaření. Snil o studiu na střední vodohospodářské škole, chtěl v tomto oboru podnikat, ke kontrabasu a hudbě vřelý vztah nikdy nenašel.

⁴⁹ na základě rozhovoru ze dne 21. dubna 2017, Rudolfinum

13. Jaromír Černík⁵⁰

Narodil se 13. září 1957 ve Střešovicích. Tatínek byl učitel a maminka pracovala v univerzitní knihovně, hudební zázemí doma Jaromír neměl. S maminkou ale od malička navštěvoval galerie a koncerty s hudbou stravitelnou pro neškolené posluchače. Velmi často navštěvovali i koncerty Pražských madrigalistů. Ve školních letech ho maminka přihlásila do Kühnova dětského sboru a díky tomu dostal možnost zpívat s dětmi v operních představeních Národního divadla. Už ve velmi raném věku si vyzkoušel jaké to je, chodit do práce večer, ale vůbec mu to nevadilo, protože se do opery zamiloval, provoz divadla ho fascinoval. Z Dvořákova Jakobína se naučil nazpaměť všechny role.

Už tenkrát se rozhodl, že se hudbou bude živit. Malý Jaromír začal hrát na flétnu nejdřív soukromě, poté v Lidové škole umění ve Voršilské ulici, ovšem výsledky nejspíš nebyly nijak ohromující. Od flétny ho vlastně "zachránila" klukovská rvačka a uražený zub. Nový učitel kontrabasů Jan Balcar potřeboval žáky a tak začal Jaromír hrát na kontrabas. Ve čtrnácti letech vzal učitel Balcar svého žáka a odvedl ho na konzervatoř, aby se profesor Pošta podíval, jestli má cenu žáka dál hudebně vzdělávat a co je potřeba zlepšit.

Po občasných hodinách přípravy s profesorem Poštou začal studovat patnáctiletý Jaromír Černík v jeho třídě. Vzpomíná na podmínku, kterou uložil svým žákům profesor Pošta, že studenti prvních a druhých ročníků musí hrát výhradně na střevové struny. Doslovně to Jaromír nazývá utrpením, přechod na kovové struny byl pak rájem. V pátém ročníku studia začal přemýšlet o pokračování na akademii u profesora Bendy, což s sebou neslo nutnost si na studia z velké části přivydělat. Z důvodu zkrácení studia udělal Jaromír kontrakci pátého a šestého ročníku konzervatoře, aby rychleji směřoval na AMU. Konzervatoř absolvoval Jaromír s koncertem Domenica Dragonettiho za doprovodu orchestru ve Dvořákově síni Rudolfiny.

Po přijímacích zkouškách nastoupil Jaromír na AMU do třídy profesora Bendy a byl překvapen změnou přístupu profesora na hodinách, ačkoliv Benda vyžadoval nasazení, výuka spíše odpovídala akademickému prostředí, už nebyla tak expresivní, jak pamatoval z konzervatoře. Během studií vypomáhal při natá-

⁵⁰ na základě rozhovoru 20. dubna 2017, dům J. Černíka Střešovice

čení v České filharmonii, hrál v dívčím orchestru Puellarum Praegensis, protože kontrabasistky nebyly a stal se členem Pražských madrigalistů, souboru, který s maminkou v dětských letech slýchal. Ačkoliv s tím profesor Benda nesouhlasil, uznal, že situace u Černíkových není taková, aby Jaromíra živili stoprocentně. S Pražskými madrigalisty koncertoval Jaromír i v zahraničí a částečně svoje finanční potíže takto vyřešil.

Kvůli emigraci Miloše Petráka vypsal Česká filharmonie roku 1981 konkurz do kontrabasové skupiny a v září tento konkurz Jaromír Černík vyhrál. Nastaly krušné časy, jak filharmonii a docházku na teoretické a politické předměty na akademii skloubit, hra ve velkém symfonickém orchestru byla také něco nového a na zkoušky ve škole bylo třeba cvičit. Oddechnutí přišlo až po absolventském koncertě, kde Jaromír interpretoval Hindemithovou sonátou, Rossiniho Duo pro violoncello a kontrabas s Františkem Hostem, árii Per questa bella mano Wolfganga Amadea Mozarta a opět koncert Domenica Dragonetiho.

Roční vojenskou službu strávil Černík v Armádním souboru Víta Nejedlého.

Jaromírovy první zkušenosti s učením byly už za studijních let, kdy pomáhal připravovat uchazeče o studium na konzervatoři. Učení se chtěl věnovat i na vyšších úrovních, ale účast na konkurzu na místo profesora Pražské konzervatoře vypustil, raději upřednostnil své tři syny, před až nezdravou vyčerpávaností, jakou pamatoval u svých profesorů.

Účinkuje v Pražském barokním souboru, pod vedením svého kolegy Vojtěcha Jouzy a v souboru Variace s kolegou Janem Jouzou. Je taktéž nepostradatelným členem Cimbálové muziky České filharmonie. Věnuje se edukativním projektům Čf se základními uměleckými školami.

14. Jiří Valenta⁵¹

Přišel na svět 8. června 1955 v Prostějově. Prvním nástrojem, se kterým se seznámil byl akordeon, když mu bylo sedm let. Dva roky se také učil hrát na violoncello.

V patnácti letech začal studovat Vojenskou hudební školu v Roudnici nad Labem, kde mu byl přiřazen kontrabas a tuba. Na konzervatoři studoval čtyři roky, maturoval koncertem Jana Křtitele Vaňhala a po maturitě byl přidělen na tubu do Posádkové hudby v Holešově. Během toho docházel na soukromé hodiny kontrabasu do nedaleké Kroměříže k profesoru Milanu Gajdošovi.

V roce 1976 úspěšně vykonal konkurz na kontrabas a tubu do Hradní stráže a odešel do Prahy. Protože chtěl využít čas a naučit se hrát na kontrabas lépe, dva zbývající roky konzervatoře rozdělil mezi roční studium v Brně u profesora Kříže a šestý ročník v Praze, který dovršil dálkovým studiem v roce 1980 u profesora Pošty.

O rok později úspěšně prošel konkurzem do orchestru FOK, v ten samý den i přijímací zkouškou na AMU a při zaměstnání začal studovat, opět dálkově, ve třídě profesora Bendy. Po čtyřech letech absolvoval akademii Koncertem fis moll Sergeje Kusevického s doprovodem orchestru.

Během studia na akademii úspěšně absolvoval konkurz do České filharmonie, kam nastoupil v roce 1985. K tomuto úspěchu mu pomohl profesor Benda, který přípravu ke konkurzům neponechával náhodě.

V České filharmonii založil s Jiřím Hudcem, Romanem Koudelkou a Radomírem Žaludem kontrabasový kvartet Bassetti Boemi a byl činný v souboru Virtuosi di Basso pod vedením tehdejšího koncertního mistra violoncell České filharmonie Františka Hosta.

Jiří Valenta je dnes uznávaným profesorem Pražské konzervatoře, jde ve stopách svých kantorů a má za sebou již mnohé pedagogické úspěchy. Na tuto cestu se vydal v roce 1995, kdy začal na konzervatoři externě vyučovat party,

⁵¹ na základě rozhovoru ze dne 23. dubna 2017, dům J. Valenty Ostrov

poté i komorní hru a nakonec hlavní obor kontrabas. Učení ho začalo bavit a rozhodl se, že se mu bude věnovat na plný úvazek.

V roce 2000 absolvoval konkurz a stal se řádným profesorem Pražské konzervatoře. Od té doby se stále věnuje budování repertoáru a pořádá sólové recitály s doprovodem své kolegyně z konzervatoře klavíristky Jany Holmanové.

Dvanáct let se zúčastňoval brněnských Mezinárodních interpretačních kurzů jako lektor, pořádal příležitostné mistrovské kurzy v Tokiu, Soulu, Melbourne a v Anglii s Davidem Heyesem.

Sedává v porotách českých kontrabasových soutěží v Blatné, Kroměříži, Holici, Brně a na Slovensku v Banskej Bystrici.

Významné jsou jeho nahrávky propagující především kontrabasové skladby českých autorů. Pro Český rozhlas natočil společně s Janou Holmanovou sonátu Adolfa Míška a s Martinem Kasíkem nahrál CD 200 let českého kontrabasu při příležitosti dvoustého výročí založení Pražské konzervatoře. V roce 2005 měl v rámci cyklu Profesori Pražské konzervatoře v Rudolfinu sólový recitál.

Jiří Valenta je nositelem tradice české kontrabasové školy, tuto tradici předává svým studentům, kterým se věnuje a je pro něj zadostiučinění, když zdárně odevzdá svého studenta k dalšímu hudebnímu vzdělávání na vysokou školu, nebo se studentovi podaří konkurz a jako profesor vidí svoje úsilí a vklad zhodnocené.

15. Martin Hilský⁵²

Martin Hilský se narodil 18. června 1959 a vyrůstal na Mělníku. Matka učila a otec byl technik stavebního podniku. První praktické seznámení s hudbou přišlo skrze kytaru ve skautském oddílu. Kytarou se pak zabýval v rámci soukromé výuky.

Lidovou školu umění navštěvoval v osmé třídě, shoda náhod a volný nástroj k prodeji na půdě ředitele "lidušky" tomu chtěly, aby začal hrát na kontrabas. Rok ho tedy učil pan učitel Vobrátilék.

V době, kdy mělo přijít rozhodnutí co bude čtrnáctiletý Martin studovat a čím se bude živit, usoudila Martinova maminka, že není studijní typ a nejlepší by pro něho byla hudba. Martin Hilský měl už tehdy ambice jít na konzervatoř a přítelkyně paní Hilské domluvila setkání Martina s profesorem Bendou. Profesor Benda svého budoucího žáka připravoval ke zkouškám na konzervatoř necelý rok.

Nesmlouvavý způsob Bendovy výuky Martinově povaze vyhovoval a Martin sám ho viděl jako geniálního kantora. Konzervatoř absolvoval s koncertem Jana Křitele Vaňhala a u profesora Bendy pokračoval ve studiích na Hudební akademii múzických umění. Vzpomíná na své konzultace s profesorem Václavem Fukou, za kterým ho profesor Benda posílal se soudobými skladbami. Toto oživení výuky viděl Martin Hilský jako velmi zdravé a obohacující.

Zdeněk Benda učil své žáky tak, aby jeho absolventi úspěšně procházeli konkurzy a byli zaměstnáni, nejinak to bylo i v případě Martina Hilského. Ve třetím ročníku akademie, v roce 1983 splnil podmínky přijetí do České filharmonie.

Studium Akademie múzických umění absolvoval Martin Hilský v roce 1985.

Když vzpomíná na své začátky v České filharmonii, říká, že nejpřísnější byl profesor Benda až ve filharmonii. Profesor Pošta pro něj byl vždy profesor s naprosto dokonalým chováním, inspiroval ho hlavně v orchestru svou neomylnou a brilantní hrou.

⁵² na základě rozhovoru ze dne 20. dubna 2017, Rudolfinum

Po nástupu do filharmonie se jeho zájem směřoval pouze na filharmonii a volný čas zhodnocuje svými koníčky.

Martin Hliský je vášnivým sportovcem a neméně vášnivým fanouškem všech odvětví umění, výtvarného, literárního i filmového. Sám říká, že vyhledává vrcholné krásno, které na zeměkouli je.

16. Roman Koudelka⁵³

Cesta Romana Koudelky k hudbě a ke kontrabasu byla velkou náhodou a je důkazem toho, že nikdy nevíme, kam nás osud zanese. Roman se narodil 19. února 1961. Rodiče nebyli hudebně vzděláni, přesto dali syna do Lidové školy umění v Prostějově. Malému Romanovi se to moc nezamlouvalo, ale rodiče nařídili, že něco vedle školy dělat musí. První nástroj, na který Roman hrál byla harmonika. Neměl žádné preference ohledně budoucího zaměstnání a tak se nevzpíral, když ho rodiče poslali s panem učitelem na konzervatoř v Kroměříži, aby přehrál místnímu profesorovi akordeonu. Ten prohlásil, že je Roman šikovný, na přijetí že to ale není. Osudovou náhodou, když dávali kantoři konzervatoře hlavy dohromady, přišla řeč na kontrabas a mladého profesora Gajdoše.

Profesor Gajdoš připravoval již delší dobu jiné dva uchazeče do své třídy, Radoslava Šašinu (nynějšího profesora kontrabasu na bratislavské VŠMU) a dívku s absolutním sluchem. Oba dva hráli na kontrabas čtyři roky, Roman ani den. Gajdoš tedy prohlásil, že Romana Koudelku rozhodně nepřijme. Po dlouhém přemlouvání svého učitele akordeonu ale podlehl a Romana do Kroměříže na konzultaci pozval. Až tehdy držel prvně v ruce Roman smyčcový nástroj. Vlastně ani nebyl přesvědčený, že chce hudbu dělat, ale co jiného dělat, to nevěděl.

Přijímací zkoušky na konzervatoř měly být za pár měsíců a aby byl Roman alespoň něco schopn zahrát, složil mu Miloslav Gajdoš jednoduchou skladbičku (Romaneto). Ruka osudu zasáhla, favoritka s absolutním sluchem u zkoušek vyhořela a hudebně nadaný Roman ukázal, že cítí rytmus a dobře slyší a tak byl přijat ke studiu v roce 1976 na konzervatoři Roman.

Prvních pár měsíců na konzervatoři nepatřilo k nejlepším, profesor Gajdoš dřel Romana z kůže. Gajdošův styl výuky Roman dnes hodnotí jako novátorský, Gajdoš vymýšlel prstoklady, nové skladby, aranže, technické studie a komorní skladby. Na Romana našel vynikající metodu, protože objevil Romanovu soutěživost. Neustále ho srovnával s rivalem od přijímacích zkoušek, s Radkem Šašinou. Roman potom začal trávit u kontrabasu i deset hodin denně a za tři měsíce dohnal Šašinu, který hrál už čtyři roky předtím.

⁵³ na základě rozhovoru ze dne 22. dubna 2017, Rudolfinum

V březnu 1977 uspořádal Miloslav Gajdoš první ročník soutěže Františka Gregory kde Roman po roce a půl hraní na kontrabas získal druhou cenu. Druhý ročník této soutěže Roman vyhrál a třetí ročník si opět odnesl druhou cenu.

Konzervatoř pro Romana skončila ve čtvrtém ročníku, kdy se všichni studenti čtvrtého ročníku z Gajdošovy třídy přihlásili na některou z akademií (Roman do Prahy), aby se případným úspěším u zkoušek pomstili dirigentovi školního orchestru v Kroměříži, který by přišel o celou kontrabasovou skupinu naráz.

Až na přijímacích zkouškách na AMU v Praze se Roman Koudelka poprvé setkal s profesorem Jiřím Hudcem a stal se jeho prvním řádným studentem v celém úvazku od prvního ročníku. Na akademii studoval Roman pět let, absolvoval koncertem Kusevického fis moll s doprovodem kralovéhradecké filharmonie.

V posledním ročníku studia AMU vyhrál konkurz do České filharmonie, kam nastoupil v roce 1986 po roce odslouženém v AUSu.

Díky svému vynikajícímu sluchu upravoval Roman z poslechu komorní skladby pro Duo di Basso, i pro kontrabasový kvartet Bassetti Boemi kde také hrál.

Roman Koudelka je mezi kontrabasisty velmi uznávaným hráčem, ti kteří ho slyšeli hrát shodně hovoří o jeho vyjimečném talentu a naprosté neomylnosti. Totéž platí i v případě jeho orchestrálního hraní. Je nepostradatelným členem skupiny i proto, že vypisuje tabulky služeb a střídání skupiny, takže na něm leží velká odpovědnost.

17. Ondřej Balcar⁵⁴

Ondřej se narodil na Vsetíně 10. července 1971. Vyrůstal v Praze, maminka byla zdravotní sestra a otec učil na kontrabas na Lidové škole umění ve Voršilské ulici a na Konzervatoři Jana Deyla. S hudbou byl Ondřej ve styku odmalička, vždy chtěl být hudebníkem, ačkoliv ho od toho otec zrazoval. Ondřej začal hrát v sedmi letech na klavír a již v devíti na kontrabas. Čtyři roky se učil pod vedením svého otce a v osmé třídě začal docházet na přípravné hodiny na konzervatoř k profesoru Václavu Fukovi.

V roce 1985 začal studovat konzervatoř a na doporučení svého otce nastoupil do třídy Václava Fuky. Jakmile však do Fukovy třídy jednou nastoupil, otec ho učit přestal a dal od synovy výuky ruce pryč. Chodíval si Ondřeje poslechnout pouze na interní přehrávky.

Po čtyřech letech na konzervatoři cítil Ondřej potřebu změny a tak odešel na AMU k profesoru Jiřímu Hudcovi. Akademii absolvoval po čtyřech letech absolvoval s Filharmonií Hradec Králové koncertem od Giovanniho Bottesiniho. Na absolventském recitálu provedl první českou premiéru Divertimenta od Nina Roty, kterou jako novinku do Čech dovezl profesor Hudec.

Studijní léta byla pro Ondřeje zajímavá, na konzervatoři se u profesora Fuky naučil hudebnímu výrazu, profesor Hudec mu dal nový impuls a řešil technické aspekty hry. Zároveň během prvního ročníku akademie přerušila na pár měsíců výuku revoluce. Ve druhém ročníku potkal profesora Bendu, který mu řekl "cvič hochu, asi bude za mě konkurz". Bohužel za tři dny zemřel a Ondřej se na konkurz za pomoci svého profesora opravdu připravil.

Orchestrální praxi získával už od osmnácti let, kdy chodil do České filharmonie vypomáhat. Na plný úvazek nastoupil v roce 1992.

Mimo Českou filharmonii je Ondřej Balcar velmi vyhledávaným barokně-komorním hráčem. V roce 1996 začal hrát s Gabrielou Demeterovou v Collegiu českých filharmoniků, zde stabilně působil deset let. Dalším významným momentem na tomto poli bylo tříleté působení v Mahler Chamber Orchestra (2000 až

⁵⁴ na základě rozhovoru ze dne 24. dubna 2017, U Parlamentu Valentinská ul. v Praze

2003). Intenzivně se věnoval autentické barokní hudbě, což zúročil také v Collegiu 1704 Václava Lukse, kde působil sedm let od roku 2006, dodnes hraje v Collegiu Marianum. Spolupracoval také s Ensemble Inégal a Musicou Floreou. Díky působení v tak významných barokních souborech měl možnost hrát s celou řadou uznávaných světových sólistů tohoto oboru.

Stejně dlouho jako kontrabas, to je od devíti let, se věnuje malování. Inspiroval se u svého otce, který mu koupil první dvě plátna. Začínal s naivními obrazy, a od devatenácti let, kdy měl ateliér se malování soustavně věnuje až dodnes. V roce 1994 se stal členem Syndikátu výtvarných umělců kam udělal konkurz a stal se nejmladším členem tohoto sdružení. Dodnes uspořádal asi 40 samostatných výstav, nejen v České republice ale i v Irsku, v Budapešti a Holandsku. Přesto je malování pro Ondřeje záliba, kterou si chce nechat jako odreagování, aby se nestresoval úkolem a termíny.

Ondřej Balcar je přímým důkazem toho, že lze mít široký záběr i při tak specifickém povolání a kontrabas nedeterminuje kariéru hudebníka tak, jak si mnozí myslí.

18. Jiří Vopálka⁵⁵

Narodil se 30. března 1971 v Českých Budějovicích kde i vyrůstal. K hudbě Jiřího přivedla maminka, přihlásila ho do lidové školy umění na klavír a doma s ním cvičila, protože na klavír hrát uměla. Když bylo Jiřímu deset let, otevřeli na lidové škole umění kontrabasovou třídu a učitelé se ptali žáků kdo by chtěl kontrabas zkusit. Jiří tedy začal hrát na kontrabas. Ke konci základní školy projevil Jiří přání studovat kontrabas na konzervatoři, ředitel hudební školy doporučil rodičům konzervatoř v Praze a Jiří začal jezdit na konzultace k profesoru Václavu Fukovi. Na svého profesora Václava Fuku vzpomíná jako na nadšeného muzikanta, který vyučoval především hudbu někdy možná na úkor technické preciznosti hry. Konzervatoř absolvoval se sonátou od Františka Hertla, koncertem Georga Friedricha Händela a duem Vigilia efesta pro hoboj a kontrabas od svého profesora Václava Fuky.

Po absolutoriu konzervatoře nastoupil v roce 1991 na Fukovo doporučení do třídy profesora Jiřího Hudce na Hudební akademii múzických umění. Profesor Hudec pojal Vopálkovu výuku analytičtější způsobem, nacházel a řešil technické problémy aby student zahrál nejlépe jak jen to bylo možné a rozšiřoval studentův repertoár. Na akademii studoval Jiří čtyři roky. Akademii absolvoval s Birkenstockovou a Hertlovou sonátou, sonátou od Karla Dittersdorfa pro violu a kontrabas a koncertem Giovanniho Bottesiniho.

Již během studií začal hrát stabilně v Talichově komorním orchestru, po absolvování HAMU byl na "volné noze" do roku 1996, kdy nastoupil do Symfonického orchestru Českého rozhlasu.

Ačkoliv mu bylo jednačtyřicet, zúčastnil se konkurzu do České filharmonie, který vyhrál a v roce 2013 do Čf nastoupil. Po Vítu Machovi převzal jak místo v Čf tak ve Filharmonickém komorním orchestru.

⁵⁵ na základě rozhovoru ze dne 21. dubna 2017, Gymnázium a Hudební škola hl. m. Prahy

19. Vít Mach⁵⁶

Ačkoliv je Vít Mach již v penzi, je to jediné pojítko dnešní generace kontrabasové skupiny s generací předešlou. Profesor Pošta se o něm zmiňuje jako o tolik potřebné nové krvi do skupiny, byl součástí jednoho z Poštových cílů - omlazovat skupinu. Mnoho let v České filharmonii hrál, byl zástupcem vedoucího skupiny a pamatuje přijetí všech současných členů skupiny.

Vít Mach se narodil koncem války v březnu 1945. Jako malý chodil do houslí, zpíval ve sboru Hlahol, muzikální byl, ovšem nijak nevynikal a ani se o to nesnažil. V době, kdy končil povinnou školní docházku, neměl žádné preference ohledně budoucího povolání. Když začal uvažovat o hudbě, učitel houslí mu doporučil, ať zkusí spíš kontrabas než housle. Vít dostal doporučení na profesora Poštu a po přípravných konzultacích začal v roce 1959 chodit na konzervatoř. Na začátky se střevovými strunami vzpomíná jako na obrovskou řeholi. Vít profesora Poštu jako student obdivoval, ať vzal do ruky jakýkoliv nástroj ve třídě, všechno krásně znělo, František Pošta hrával neomylně a čistě. Pro své studenty byl vzorem. Konzervatoř absolvoval koncertem Georga Friedricha Händela.

Po absolutoriu na konzervatoři v roce 1965 vyhrál Vít Mach konkurz do České filharmonie.

Od roku 1967 ho profesor konzervatoře v Praze Otokar Stejskal pravidelně zval ke spoluúčinkování v Československém komorním orchestru. Jako sólista Vít Mach interpretoval koncerty Jana Křtitele Vaňhala a Georga Friedricha Händela i mimo Čechy například ve Francii, Německu, Itálii a Rakousku. Narůstající povinnosti v České filharmonii tuto spolupráci po deseti letech přerušily.

Během své kariéry zastával Vít Mach post zástupce vedoucího skupiny, když v roce 1981 prošel interním konkurzem jako vítěz.

Věnoval se intenzivně i komorní hře, s profesorem Poštou hráli po vlastech českých dua, například Bottesiniho a v roce 1978 stál u zrodu Filharmonického komorního orchestru, původně složeného pouze z členů Čf, kde působil až do svého odchodu do penze v roce 2013.

⁵⁶ na základě rozhovoru ze dne 22. dubna 2017, byt V. Macha Dejvice

20. Závěr

Historie České filharmonie je velmi rozmanitá a koresponduje s kontextem historie v českých zemích. Česká filharmonie se musela přizpůsobit převratným událostem v rušném dvacátém století a osudy jejích hráčů - kontrabasistů se od toho zákonitě odvíjely. Každé rozhodnutí jednotlivých členů mělo větší či menší vliv na celou skupinu.

Předpoklad, že členové kontrabasové skupiny České filharmonie byli většinou absolventy konzervatoře v Praze byl správný. Už začátkem 19. století, kdy na nově založené Pražské konzervatoři vyučoval hru na kontrabas Václav House, se začala formovat česká kontrabasová škola. V jeho linii žáků se ke konci tohoto století objevila osobnost, kterou dnes všichni dobře znají. Byl to František Černý a byl to právě on, který sepsal metodiku hry na kontrabas v moderním pojetí do učebnic a do etud. Jeho přímým pokračovatelem pak byl Oldřich Šorejs a mezi jeho žáky se už dostáváme k osobám pro Českou filharmonii nejdůležitější. K Františku Poštovi a Zdeňku Bendovi staršímu.

Tradice české kontrabasové školy, jak ji rozvinuli pánové František Pošta a Zdeněk Benda st. je dnes pevně zakořeněna mezi současnými členy kontrabasové skupiny nejen České filharmonie, ale i ostatních orchestrů a to nejen tuzemských. Jméno František Pošta je v současné době mezi kontrabasisty Čf téměř stejně často užívané, jako bylo před lety, když byl ještě na živu. Díky tomuto fenoménu si získala, a stále získává, právě tato skupina smyčcových nástrojů ty nejpochvalnější přívlastky v kritikách nejslavnějších světových listů.

S trochou nadsázky by se tedy dalo říci, že kořeny kontrabasové skupiny České filharmonie sahají mnohem dál než historie orchestru samotného.

Věřím, že se mi povedlo touto prací zmapovat historii kontrabasové skupiny České filharmonie co nejpodrobněji to bylo možné a doufám, že se tato práce stane inspirací mladým českým kontrabasistům při jejich studiích.

Prameny a literatura

BOLEŠKA, J. Česká filharmonie 1896-1906. Praha: nákladem vlastním, 1906.

VESELÝ, Richard. Dějiny České filharmonie v letech 1901-1924. V Praze: [s.n.], 1935. ISBN 1901-1924.

Česká filharmonie 1896-1966

KOLÁČKOVÁ, Yvetta. Česká filharmonie 100 plus 10. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1422-5.

KMENT, Jan. Nejhlubší z rodu smyčců: Dějiny a literatura kontrabasů. Praha: Editio Supraphon, 1988.

PAVELKA, David. Nejvýznamnější čeští kontrabasisté: pražská kontrabasová škola. Praha, 2005. Magisterská. Hudební fakulta akademie múzických umění v Praze. Vedoucí práce Doc. Radomír Žalud.

WARNECKE, Friedrich. Ad Infinitum: Der Kontrabass. Hamburg, 1909.

BRANBERGER, Jan. Konservatoř hudby v Praze: Pamětní spis k stoletému jubileu založení ústavu. Praha: Nákladem konservatoře, 1911.

Archiv České filharmonie: Osobní složky zaměstnanců

Archiv České filharmonie: Programy v sezóně 1928/1929, Programy v sezóně 1929/1930, Program Mimořádného koncertu dne 2. února 1909

Národní archiv: Kádrové složky zaměstnanců

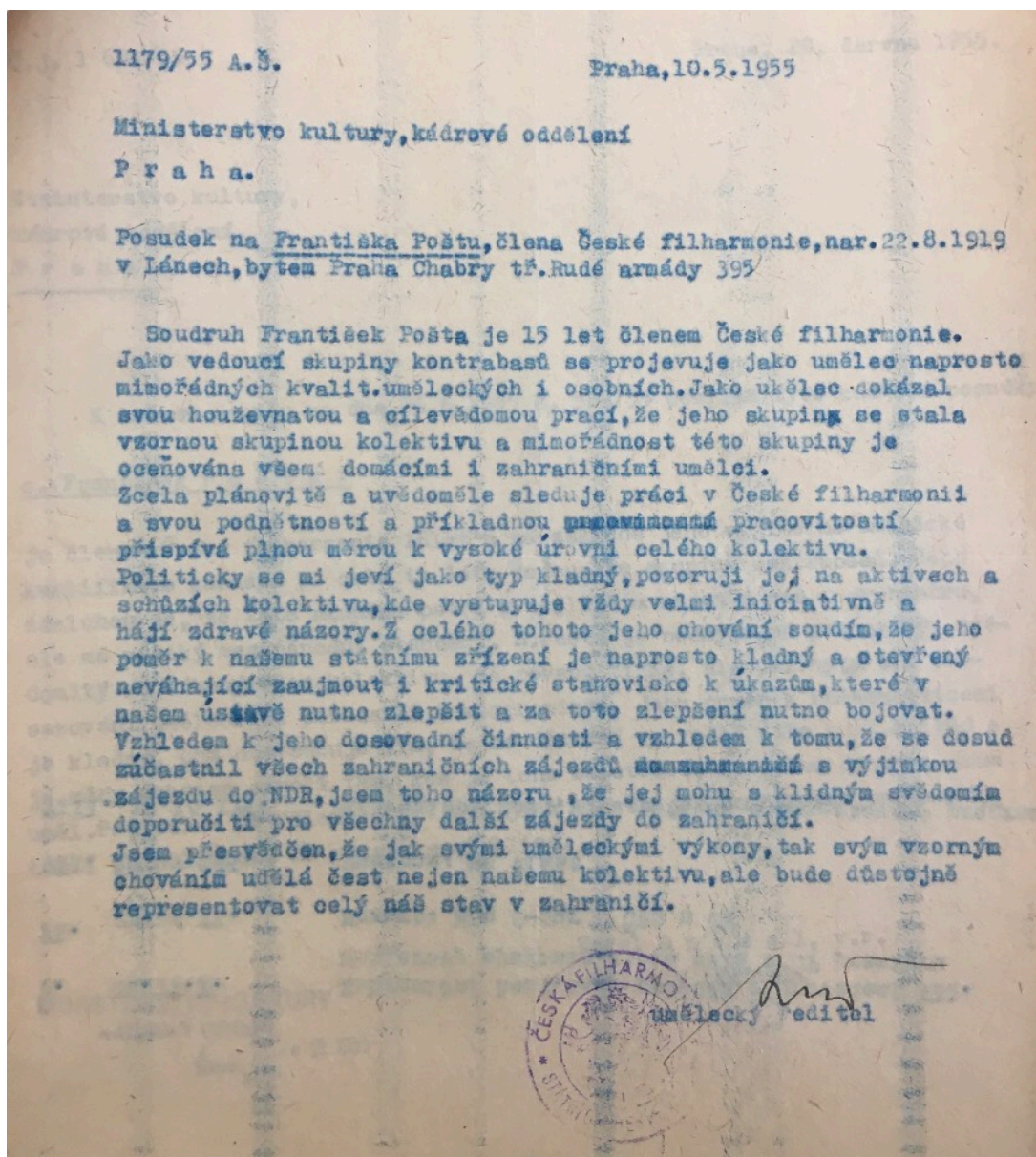
Archiv Národního divadla: Divadelní kalendář na rok 1896. Praha: Vlastním nákladem Antonín Šrut, 1896.

VYKOUPIIL, Libor. Ecce homo: dirigent Karel Šejna [online]. In: . [cit. 2017-05-03]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/brno/upozornujeme/_zprava/ecce-homo-dirigent-karel-sejna--1151027

SCHUCHMANN, Jindřich. František Hertl: kontrabasista, skladatel, dirigent a pedagog. Praha, 1981. Diplomová práce. Hudební fakulta Akademie múzických umění.

Přílohy

- Posudek na Františka Poštu, člena České filharmonie ze dne 10. 5. 1955 podepsaný Karlem Ančerlem

- Životopis jako příloha k dotazníku pro Českou filharmonii Františka Pošty ze dne 28. 5. 1972

Ž i v o t o p i s /František Pošta/
 /jako příloha k dotazníku pro Českou filharmonii/
 1. č á s ť /osobní/

Narodil jsem se dne 22. srpna 1919 v Lánech okr. Rakovník, jako syn strojníka na dole čsl. armády /Rynholec/.

Do obecné školy jsem chodil v Lánech, do tří tříd měšť. školy do Tuchlovic a do čtvrté měšť. třídy do Nového Strašecí. V r. 1934 jsem začal chodit do konzervatoře v Praze obor hra na kontrabas ve třídě prof. O. Šorejse. Konzervatoř jsem absolvoval v r. 1940 Haendelovým koncertem s průvodem ústavního orchestru za řízení prof. P. Dědečka. J

Ještě jako posluchač pátého ročníku jsem byl na základě konkursu přijat v r. 1939 do orchestru České filharmonie. V r. 1945 jsem se stal vedoucím kontrabasistou.

Od r. 1953 mám jako vedlejší zaměstnání na pražské konzervatoři, kde vyučuji hře na kontrabas.

Kromě práce v orchestru Čf. a na konzervatoři, věnuji se soustavné propagaci kontrabasu jako sólového nástroje, o čemž svědčí desítky sólových koncertů, jak recitalů tak sólových vystoupení s orchestry /kromě krajských orch. a komorních orch. jsem v r. 1950 vystoupil také s orch. České filharmonie/.

Ve výchovných koncertech pro mládež seznamuji mladé posluchače ve formě besed, s ukázkami hry na kontrabas /účinkování v rozhlase, televizi, ve školách a jinde/.

Svoji koncertní činnost zaměřuji hlavně na menší místa v ČSSR. Na př. v r. 1971 u příležitosti 100ho výročí narození významného kontrabasového virtuosa V. Kuchynky byl uspořádán v jeho rodišti v Novém Strašecí vzpomínkový večer, odp. výchovný koncert pro mládež, výstavka o něm a odhalení pamětní desky na jeho rodném domě. Těchto všech akcí jsem byl jak iniciátorem tak i účinkujícím. Toho roku jsem uspořádal další vzpomínkový večer v Praze. Tyto dva večery při nichž jsem měl největší podíl na účinkování, jsou dokladem mé sólistické činnosti v poslední době, která mi pomáhá při mé práci sólokontrabasisty v Č.f.

Pro gramofonové závody /Suprafon/ jsem nahrál, kromě recitalu / s J. Panenkou u klavíru/ více komorních skladeb s kontrabasem a violonem /na př. Schubertův Forellen kvintet se Smetanovým kvartetem, Dvořákov kvintet s Dvořákovým kvartetem, Krumlovského Parthiu s J. Horákem; šestistrunný violon použit na př. ve skladbách Buononciniho, Stamicově Divertimentu, Biberově Sonatě /s dvěma vídeň. prof. akademie /Melkus, Gabriel/ atd.

Spolu s dvěma dalšími členy Č.f. J. Horákem a Z. Pitterem jsme ustavili Viola d'amore Trio, které se věnuje hudbě rene-

sanční a barokní a má za sebou mnoho vystoupení jak u nás tak v zahraničí. V tomto souboru hrají na šestistrunný historický nástroj violon, který pro mne vyrobil houslař Č.f. B.Pechar.

Jako jediný v ČSSR jsem obnovil hru na violon nejen v původním užívání to je v orchestru /použil jsem ho na př. při koncertě Č.f. s dir.Kurtzem v Bachových skladbách/ ale i v komorní hře /Viola d'amore Trio/ a rovněž ve hře sólové /na př. ve Spergerově koncertu c moll s doprovodem Bendova komorního orchestru v Ústí n./L. - s tímto amatérským orchestrem často spolupracuji ve formě nastudování a provedení kontrabasových koncertů - bez honoráře/.

Soustavně /již po 25 let/ spolupracuji s n.p."Cremonou" jako poradce a člen hodnotitelské komise při výrobě mistrovských kontrabasů a mistrovských kontrabasových smyčců.

U příležitosti sedmdesátiletého výročí založení České filharmonie mě byl vládou ČSSR udělen čestný titul Zasloužilý umělec.

František Ritz

2. část /kolektivní/

POŠTA II/3

Za prvořadý úkol považuji postupné a nenásilné omlazování kontrabasové skupiny České filharmonie.

První krok této významné práce a úkolu byl již úspěšně učiněn a to angažováním dvou mladých kontrabasistů na základě přísného výběru /z 10ti konkurujících/. Jsem rád, že jsem k tomuto výběru mohl přispět velkým podílem /ačkoli jsem se úmyslně bodování neúčastnil/, protože oba mladí členové /nyní již definitivně přijati/ jsou mými žáky /V.Mach i J.Císař jsou rovněž znamenití sólisté na kontrabas, což považuji za velmi důležité při pozdějším obsazování vedoucích míst ve skupině kontrabasů.

Kontrabasová skupina Č.f. má již svou bez nadsázky možno říci, velkou tradici. V tento pronikavý úspěch hovoří uznání jak našich tak zahraničních dirigentů, ale i naše a hlavně zahraniční kritiky koncertů Č.f. Cituji zde jen několik z nesčetných těchto uznání:

"Nikdy jsem neslyšel 9 hráčů tak jednotně hrát". /Sověť. dir. Anosov po koncertě Č.f. v Leningradě/

"Jdu se podívat na pravé ruce vašich kontrabasistů" /dir. Karajan k sekretáři Č.f./.

"Každý prvotřídní světový orchestr musí prvního kontrabasistu Čechům závidět". /kritik "Kurieru" po koncertě ve Vídni, kde byla provedena m.j. I.Mahlerova symf./

"Všechny vás angažují" /dir.Konwitschny na zkoušce po zahrání slavného recitativu z IX.Beethovenovy symf./

"Pochybuji, že má některý jiný orchestr takové výborné kontrabasy" /po koncertě Č.f. v Londýně/.

Těchto význačných úspěchů dosáhla skupina Č.f. během 25 let cílevědomou prací /nesčetné skupinové studium orchestrálních partů, zavedení jednotných prstokladů pro celou skupinu, jednotné precizní hraní, styl a p.

Za vynikající pracovní činnost doma i za hranicemi byla kontrabasová skupina Č.f. vyhodnocena vzorným pracovníkem MŠK.

Se svojí prací v České filharmonii jsem spokojen, mám ji rád a bude-li mi dopřáno zdraví i nadále, rád bych pokračoval ve své zodpovědné funkci ještě nějaký čas. Jsem si samozřejmě vědom, že práce vedoucího hráče je velice náročná a zodpovědná. K tomu, abych tuto práci mohl dobře zastávat, pomáhají mě hlavně dvě skutečnosti: Za prvé neustálé individuální studium orch.partů, sólistická a pedagogická činnost ve svém oboru, a za druhé vřelý vzájemný kolektivní vztah a příkladná disciplína všech členů kontrabasové skupiny České filharmonie.

V Praze dne 28.5.1972.

František Růžička

v
Životopis.

11/4

Narodil jsem se 22. srpna 1919 v Lánech okres Nové Strašce, jako syn strojníka. Otec (nyní pensista) byl zaměstnán na dole „Anna“ (nyní důl Čsl. armády) v Rynholci jako strojník u tříni klesací plavých 35 let se což dostal od vedení závodu „Čestné uznání“. Obecnou školu jsem navštěvoval v místě narození. Při tom jsem se učil hrát na housle u místního učitele hudby V. Tučka. Při třídy měšťanské školy jsem vychodil v sousední obci Tuchlovicích a čtvrtou třídu, v Novém Strašci. V roce 1934 jsem začal navštěvovat státní konservatoř hudby v Praze, abych studoval hru na kontrabas. V r. 1940 jsem konservatoř absolvoval. V tomto roce mi zemřela matka (duben). Již jako posluchač pátého ročníku konservatoře jsem byl přijat do orchestru české filharmonie. To bylo v r. 1939 a působil jsem zde dosud (nyní jako vedoucí kontrabastista). V roce 1944 jsem se oženil a přestěhoval se dřívějšího bytu (Praha XV. Na sypěšně 12) do rodinného domku (v Dolních Chabrech 395) má tchyně, kde nyní vlastním s mojí manželkou Jrenou polovinu. Roku 1953 se nám narodila dcera. Tohoto roku jsem byl povolán ministerstvem školství jako externí učitel hry na kontrabas, na státní konservatoř hudby v Praze, kde působil i tento rok. Kromě mého hlavního zaměstnání v české filharmonii a vedlejšího na konservatoři, věnuji se soloví hře na kontrabas. Snažím se propagovat tento nástroj a to hlavně ve formě brigád na školách, různých ústavech (šlechty, úst. nár. sdružení atd.), kde spojuji solovou hru s výkladem o nástroji. O této mé činnosti mohu předložit doklady. Politicky jsem nebyl nikdy činným a rovněž nikdy s mojí rodinou. Mám tři sourozence, dvě sestry vyučující v kuchařství, bratr automechanikem (ten bydlí v Lánech 79 jako můj otec). Manžel starší sestry F. Leisch je sedmým mistrem ve Spof. ocelár. na Hladně (bydlí v Tuchlovicích 147). Druhý švagr bydlí v Lánech 227 a je vedoucím „Obnovy“ v Nov. Strašci. Moje manželka sourozence nemá. Její matka byla zvolena letos do Kár. výboru v Chabrech (člen finanč. komise). Otčím je mistrem silniční správy (B. Lize - byt Chabry 395). V zahraničí jsem byl několikrát, a to v rámci zájezdů uskutěčňujících státní orchestrem česká filharmonie.

František Pošta.

- Část kádrového dotazníku Františka Pošty z roku 1958

28. Jakou odbornou literaturu jsi studoval a kdy? *J. Bramberger: Dějiny hudby (3 díly) - 1937*
Z. Kejedlý: Národní divadlo (1950), V. Štech: Družice literární a divadelní (1951), O. Fousek: A. Dvořák (1951) L. Kovář: O. Kibbal (1951) Feichmann: B. Smetana (1952)

29. Jsi nebo byl jsi činným jako referent nebo učitel na politické nebo odborné škole či kursu? *ne*
 Uveď kde a v které době

30. Převzal jsi nějaké pracovní závazky? Uveď podrobně. (Na př. výchovu nových pracovníků a pod.) *na státní konservatoři hudby v Praze jsem minulý rok 1954-55 vyučoval ve hře na kontrabas dva posluchači zdarma z lidového oddělení*

31. Budovatelské úkoly:
 Účastník socialistické soutěže (jaké, kde, v kterém roce).
v našem oboru se socialistická soutěž neprovádí

Úderník (od kdy): *v. 1953 jmenován vrorným pracovníkem*

Zlepšovatel (uveď zlepšovací návrhy, které byly přijaty): *jako vedoucí skupiny vypracují vřdy ke hardim koncertu do všech kontrabasových hlasů smyčky a prstohlady a tím umožňují rychlou přípravu*

Uhrnný počet podaných zlepšovacích návrhů: *ve hardiho jednotlivého hráče*

Jak se účastníš brigád:	krátkodobých v r.	hod.	v r.	hod.
<i>solovi s vzhledem</i>	v r.	celkem 20 h	v r.	hod.
<i>v rámci orch. Čes. filharm.</i>	dlouhodobých v r.	dni 30 h	v r.	dni
	v r.	dni	v r.	dni

O jaký druh dlouhodobých brigád šlo?

32. V čem potřebuješ a chceš se zdokonalit? *studuji nové solovi skladby pro kontrabas*

34. Jaké máš osobní záliby? *rád hraji volibbal a do bira*

34. Jaké znáš cizí řeči?
 slovem i písmem *žádné*
 částečně *německy, anglicky*

35. Jména a přesné adresy soudruhů, kteří mohou potvrdit odbornou kvalifikaci a jak jsi se osvědčil v dosavadní práci, příp. funkci.
*Karel Ančička, Vinohrady, Přemyslovská 9
 Miloslav Ládlo, Spoiřlov, Jihorápadní IV.
 František Fišer, Praha XVI. Na skalec 1.
 1043*

36. Členství v některé politické straně Národní fronty? Uveď ve které straně, přesný datum vstupu a v jaké funkci.

po květnu 1945:
od kdy:
po únoru 1948:
od kdy:
nyní:
od kdy:

od 1945 ve straně národní - socialistické
nebyl jsem organizován
nejsem organizován

37. Byl jsi již před rokem 1938 politicky organizován?

(Uveď ve které straně)
od kdy — do kdy:

nebyl

v okupaci od kdy — do kdy:

nebyl

38. Byl jsi členem některé aktivistické organizace? (Vlajka, Kuratorium, Spolek pro spolupráci s Němci, Liga proti bolševismu) od — do:

nebyl

39. Účast v domácím nebo zahraničním odboji v době okupace (Uveď kdy, kde, ve které organizaci, s kým a v jaké funkci):

nebyl jsem účasten

Jména a přesné adresy těch, kteří mohou tvé údaje potvrdit (poznamenej zda členem některé pol. strany NF):

Jméno:	Bydliště:	které a od kdy:

40. Byl jsi vězněn (kdy, kde a proč):

nebyl

41. Účast v revoluci 1945 (uveď podrobně kde, s kým a v jaké funkci):

stavěl jsem barikády v Chabrech

42. Prošel jsi očištným řízením podle dekretu 138/45 nebo 16 45 (uveď i jiné řízení a jeho výsledek):

ne

Prošel očištným řízením někdo z tvých příbuzných? Kdo?

ne

43. Účast při únorových událostech v r. 1948:

súčastnil jsem se generální stávkou
stát. orch. Česká filharmonie

Kde, s kým a v jaké funkci.
Vyznamenán řádem 25. února, I., II., III. stupně (vhodné zaškrtni).

44. Bylo proti tobě učiněno opatření akčním výborem v r. 1948? Jaké?

nebylo

Proti kterým tvým příbuzným bylo učiněno opatření AV NF?

ne

45. Studium politické literatury: *dějiny čes. dělnic. hnutí, otázky leninismu*
 Absolvoval jsi politické školení? Jaké a kdy? *VKSb, různé menší brožury*
V Kláži u Ledví - politické - červen 1949

46. Spolkové členství a činnost: Funkce: *nejsem členem žádného spolku*

47. Jaké veřejné funkce zastáváš?

Vláda	Kde? (místo)	V jaké funkci?	Od kdy — do kdy?
Vláda			
Lidospráva			
AV NF			
Provozní výbor			
Soudce z lidu			

nezastávám žádnou veřejnou funkci

48. Členství v celonárodních organizacích:

Kde (místo)	V jaké funkci?	Od kdy?
SČSP		
ČSM		
ČSZ		
JSČZ		
SOKOL		
SPB (SLUB)		
Čs. Červený kříž		

ROH od r. *1946*, funkce: *žádná*

odborově organizován před r. 1945: *únie čes. hudebníků*, funkce: *žádná*

Kterého družstva jsi členem? *nejsem členem žádného družstva*

Členem svazu přátel: Pojska, Bulharska, Maďarska, Rumunska, USA, příp. jiných: *ne*

od r. r. r. r. r.

49. Pobyt v zahraničí (uveď i služební cesty):

Kde:	za jakým účelem:	od kdy — do kdy:	kým vyslán:
<i>Tříd i po r. 1945</i>	<i>zájezdy s Českou filharmonií</i>		
<i>Švýcarsko - Francie</i>	<i>koncerty</i>	<i>1946</i>	<i>vládou</i>
<i>Polsko</i>	<i>- - -</i>	<i>1947</i>	<i>- - -</i>
<i>NDR</i>	<i>- - -</i>	<i>1949</i>	<i>- - -</i>
<i>Maďarsko</i>	<i>- - -</i>	<i>1949</i>	<i>- - -</i>

50. Žije někdo z příbuzných nebo přátel v cizině? *ne*

Jméno: _____ příbuz. poměr: _____ kde a proč: _____ od kdy: _____

51. Navázal jsi při pobytu v cizině spojení s cizími příslušníky nebo krajany a jaké s nimi udržuješ styky? *ne*

52. Jméno a přesné adresy soudruhů, kteří mohou pravdivost údajů v jednotlivých odstavcích potvrdit (u každého uveď číslo odstavce): *F. Minx, Dolní Chabry 396 (36, 41)* *František Fiser, Praha XVI Kašalce 1* *Ladislav Vachulka, Vyšehrad, (19, 24, 31, 43) Libušina 96 (30)* *Miloslav Ládlo, Spořilov, Jihorápadní IV (49)*

Upozornění: Rádně vyplněný dotazník odevzdej v kádrovém oddělení. Připoj podrobný životopis, ve kterém rozved všechny otázky dotazníku. Podpisem potvrzuji, že údaje v dotazníku jsou pravdivé.

Datum *28. srpna 58* *František Poita*